

PROIECT nr. ____

DECIZIE nr. ____

din _____ 2023

**Cu privire la activitatea subdiviziunilor
Consiliului raional în anul 2022**

În temeiul art.43, art.53 „q” al Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, art.4 al Legii nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă, analizând raportul cu privire la totalurile activității aparatului Președintelui raionului, direcțiilor și secțiilor din subordinea Consiliului raional în anul 2022, în scopul trasării obiectivelor de activitate pentru anul 2023, ținând cont de Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, pct.10 din Hotărârea Guvernului nr.94 din 01.02.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea performanțelor colective, Consiliul raional Anenii Noi

DECIDE:

1. Se ia act de raportul dlui Vicol Ion, președintele raionului Anenii Noi, privind totalurile activității Consiliului raional și Aparatului președintelui raionului, Direcțiilor și Secțiilor din subordinea Consiliului raional pentru anul 2022 și principalele sarcini trasate pentru anul 2023, conform anexei nr.1.
2. Se menționează cu calificativul ”_____” activitatea Consiliului raional și Aparatului președintelui raionului, Direcțiilor și Secțiilor din subordinea Consiliului raional pentru perioada anului 2022.
3. Prezenta decizie se aduce la cunoștință publică prin plasarea în Registrul de Stat al Actelor Locale, pe pagina web și panoul informativ al instituției.
4. Prezentul act administrativ este supus căilor de atac conform Codului Administrativ.
5. Responsabil de executarea prezentei decizii se numește dl Ion Vicol, președintele raionului.
6. Controlul asupra executării prezentei decizii va fi exercitat de către Consiliul raional.

**Președintele ședinței
Contrasemnează:
Secretarul interimar
al Consiliului raional**

Tatiana Bulbuc

Cu privire la activitatea subdiviziunilor
Consiliului raional în anul 2022

Stimați consilieri! Onorată asistență!

Raportul de față își propune o analiză asupra realizării atribuțiilor care au revenit Consiliului raional Anenii Noi în anul de activitate 2022, prin punerea în aplicare a Legilor și Hotărârilor de Guvern, deciziilor Consiliului raional Anenii Noi și altor acte normative.

În acest sens, în perioada la care ne referim, Consiliul raional, secțiile și direcțiile în exercitarea atribuțiilor stabilite prin Legea administrației publice locale a realizat sarcinile și atribuțiile specifice, punând un accent pe coordonarea activității serviciilor publice de interes raional, a autorităților administrației publice locale.

Pe parcursul anului 2022, Consiliul raional a asigurat executarea, monitorizarea și evaluarea realizării deciziilor adoptate. De menționat, că gradul de realizare a depins atât de resursele financiare disponibile și atrase, cât și, în mare măsură, de participarea tuturor actorilor la procesul de implementare, fiecare având responsabilități și obiective clare, îndeplinind rolul de implementator sau de partener.

Aparatul Președintelui a acordat o atenție deosebită pregătirii, organizării și desfășurării ședințelor Consiliului raional. Ca autoritate deliberativă, Consiliul raional s-a întrunit în 5 ședințe (4 ședințe ordinare și o ședință extraordinară) în cadrul cărora s-au examinat 108 întrebări, privind problemele stringente. La pregătirea ședințelor Consiliului raional s-au respectat procedurile prevăzute de Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului raional Anenii Noi, care au dat posibilitatea consilierilor raionali să exprime opinii și argumente în legătură cu proiectele de decizii supuse dezbaterii.

Ca urmare a tuturor acestor activități și acțiuni întreprinse, majoritatea deciziilor adoptate în perioada anului 2022 au fost executate.

Conform prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional, la nivelul Consiliului raional sunt stabilite și respectate regulile procedurale pentru asigurarea transparenței decizionale.

În exercitarea atribuțiilor cu care este investit președintele raionului, în perioada de raport au fost emise în total 899 dispoziții, din care 269 cu caracter normativ și 630 cu caracter individual, care au reglementat activitatea desfășurată la nivelul Aparatului președintelui și a instituțiilor subordonate.

În permanență s-a acordat o atenție sporită soluționării problemelor prezentate de cetățeni în cadrul audiențelor sau în petițiile adresate Consiliului raional.

Cetățenii au fost primiți în audiențe conform programului de audiere al președintelui raionului, iar atunci când a fost posibil au fost primiți și în afara programului de audiențe. Problemele abordate de cetățeni au vizat: ajutorul social, îmbunătățirea condițiilor de trai, solicitarea spațiilor locative, prestarea serviciilor publice, litigii funciare, etc. În cazul în care problemele expuse nu au fost de competența Consiliului raional, persoanele au primit consiliere și au fost îndrumate către instituțiile abilitate.

Consiliul raional, președintele raionului a exercitat, în limitele competenței și sarcinile în domeniul protecției civile. Pe parcursul anului au fost:

- Emise 10 dispoziții pe domeniul protecției civile;
- Desfășurate 2 ședințe ordinare și 15 extraordinare a comisiei raionale pentru situații excepționale;
- Monitorizate 4 aplicații și 26 antrenamente în domeniul protecției civile în primăriile din raion;
- - Instruite în domeniul protecției civile 57 persoane.

Au fost convocate și desfășurate 12 ședințe a comisiei pentru examinarea adresărilor cetățenilor RM domiciliați în mun.Bender, Tiraspol, r-nul Slobozia stânga Nistrului și localitățile limitrofe acestora. S-au examinat 1392 cereri de solicitare a statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Pe parcursul anului 2022, **Direcția Finanțe** a întocmit și monitorizat diverse informații privind elaborarea, aprobarea, executarea și raportarea bugetului. În acest context, au fost întocmite rapoarte privind cheltuielile pentru investițiile și reparațiile capitale la obiectele din cadrul instituțiilor bugetare, reparația și întreținerea drumurilor publice, numărul de unități de personal încadrat în instituțiile publice finanțate din bugetul raional și cheltuielile de personal executate. De asemenea, au fost monitorizate și alte informații adiționale executării bugetului raional și bugetului consolidat al raionului.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost examinate diverse demersuri parvenite de la conducătorii instituțiilor bugetare din cadrul Consiliului raional privind modificarea bugetelor, alocarea mijloacelor financiare din soldul disponibil, componenta raională (la instituțiile de învățământ), fondul de rezervă și alte surse. În urma acestora au fost elaborate și aprobate decizii ale Consiliului raional cu privire la modificarea bugetului și alocarea resurselor financiare.

Bugetul consolidat al raionului pentru anul 2022 la capitolul „Venituri” a fost aprobat în mărime de 475946,0 mii lei cu precizările ulterioare fiind precizat în mărime de 681366,7 mii lei. În anul 2022 capitolul „Venituri” a fost executat în sumă de 636483,3 mii lei, sau la nivel de 93,4 % și constituie o descreștere de 44853,4 mii lei față de plan precizat.

Bugetul raional de nivelul II a fost aprobat în sumă de 262181,8 mii lei, cu precizarea ulterioară în mărime de 321775,0 mii lei, fiind executat la un nivel de 93,6 %, în valoare de 301129,3 mii lei, cu o diminuare în mărime de 20645,7 mii lei față de plan precizat.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul consolidat al raionului s-a executat cu 88018,9 mii lei mai mult față de anul precedent, inclusiv la bugetul raional (1023) cu 55205,3 mii lei.

Capitolul „Cheltuieli” al bugetului consolidat al raionului a fost precizat cu suma de 769092,3 mii lei, cu o executare de 79,7 la sută, în sumă de 613140,0 mii lei, ce reflectă o diminuare de 155952,3 mii lei față de planul precizat.

Totodată la capitolul „Cheltuieli” bugetul raional de nivelul II a fost aprobat în sumă de 261274,1 mii lei, cu precizare în mărime de 353173,1 mii lei și cu executarea în sumă de 307378,1 mii lei, se denotă o executare în mărime de 87,0 la sută sau o diminuare în sumă de 45795,0 mii lei față de planul precizat.

Pe parcursul anului au fost efectuate finanțările, luând în considerație ca prioritar cheltuielile de personal, serviciile energetice și comunale, procurarea produselor alimentare.

Datoria pentru perioada gestionară la creditul „Energetic II” a fost achitată integral și în termen stabilit de Ministerul Finanțelor în sumă de 934,7 mii lei și au fost prevăzute surse financiare în această privință în bugetul raional pentru anul 2023 în valoare de 988,5 mii lei.

Misiunea *Secției juridice* constă în asigurarea juridică a activității Consiliului raional Anenii Noi și Aparatului Președintelui raionului Anenii Noi, în reglementarea chestiunilor ce țin de competența acestuia și în reprezentarea intereselor Consiliului raional Anenii Noi și ale Președintelui raionului Anenii Noi în instanțele de judecată și în organele autorității publice și instituții/organizații neguvernamentale pe aspecte juridice.

Pentru realizarea misiunii sale, Secția juridică în vederea exercitării atribuțiilor sale de bază, în perioada de referință a reprezentat, în modul stabilit, interesele Consiliului raional Anenii Noi și ale Președintelui raionului Anenii Noi în instanțele de judecată în următoarele dosare, după cum urmează:

-Cererea de chemare în judecată înaintată de Gori Mariana către CR Anenii Noi privind anularea actului administrativ, încetată, renunțul la acțiune depus de reprezentantul reclamantei - Fortună Viorel, admis, conform Încheierii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-54/20 din 10.10.2022;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat către Președintele raionului Anenii Noi privind anularea Dispoziției Președintelui r.Anenii Noi nr.256-P din 20.07.2020 “Cu privire la stabilirea atribuțiilor de funcție”, declarată inadmisibilă, conform Încheierii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-60/20 din 14.12.2020. Totodată, menționăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică și-a expus poziția prin referința depusă în Cancelaria Curții de Apel Chișinău în vederea menținerii Încheierii supra și respingerii recursului declarat de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, recurs declarat inadmisibil, conform Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3r-115/2022 din 12.05.2022, Decizie irevocabilă;

-Cererea de chemare în judecată înaintată de Zelinski Octavian către CR Anenii Noi privind anularea Deciziei CR Anenii Noi nr. 01/02 din 10.03.2022 “Cu privire la eliberarea din funcție a vicepreședintelui raionului Anenii Noi”,

declarată inadmisibilă, conform Încheierii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-23/22 din 14.07.2022;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de S.C. „Iacobaș Construct” S.R.L. către CR Anenii Noi privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, admisă, conform Hotărârii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 2-203/22 din 13.05.2022;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat către CR Anenii Noi privind anularea pct.VII.8.3-VIII.8.5, IX al Deciziei CR Anenii Noi nr.04-12 din 12.09.2019 “Cu privire la completarea și modificarea unor decizii aprobate anterior”, respinsă ca neântemeiată, conform Hotărârii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr.3-140/19 din 12.08.2020. Totodată, menționăm că pe parcursul anului 2021, Secția juridică și-a expus poziția prin referința depusă în Cancelaria Curții de Apel Chișinău în vederea menținerii hotărârii judecătorești supra și respingerii apelului declarat de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, apel respins ca neântemeiat, conform Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3a-1135/20 din 27.10.2021. La fel, menționăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică și-a expus poziția prin referința depusă în Cancelaria Curții Supreme de Justiție în vederea menținerii Deciziei supra și respingerii recursului înaintat de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat, recurs declarat inadmisibil, conform Încheierii Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-72/22 din 08.06.2022;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de CR Anenii Noi către SRL “Inconex-Com” privind încasarea datoriei, încetată, renunțul la acțiune depus de reprezentantul Consiliului raional Anenii Noi pe motiv că pârâtul a achitat APL-lui de nivelul II datoria rămasă din contul avansului de 10% pentru îndeplinirea lucrărilor conform contractelor de antrepriză (avansul în sumă de 26210,88 lei și 95193,69 lei rambursat integral CR Anenii Noi), admis, conform Încheierii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) nr. 2c-3231/21 din 12.12.2022;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșanu Vasile către CR Anenii Noi privind anularea Deciziei CR Anenii Noi nr. 7/22 din 09.12.2021 “Cu privire la eliberarea din funcție”, declarată inadmisibilă, conform Încheierii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-10/22 din 24.05.2022. Totodată, menționăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică și-a expus poziția prin referința depusă în Cancelaria Curții de Apel Chișinău în vederea menținerii Încheierii supra și respingerii recursului declarat de către Moroșanu Vasile, recurs respins, conform Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3r-310/22 din 27.06.2022, Decizie irevocabilă;

- Cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșanu Vasile către CR Anenii Noi privind anularea Dispoziției Președintelui r. Anenii Noi nr. 183-P din 27.05.2021 “Cu privire la preavizare”, respinsă ca neântemeiată, conform Hotărârii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-58/21 din 10.02.2022. Totodată, menționăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică și-a expus poziția prin referința depusă în Cancelaria Curții de Apel Chișinău în vederea menținerii hotărârii judecătorești supra și respingerii apelului declarat de către

Moroșanu Vasile, acțiune declarată inadmisibilă, conform Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3a-978/22 din 14.12.2022;

-Cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșanu Vasile către CR Anenii Noi privind anularea Deciziei CR Anenii Noi nr. 01/27 din 25.02.2021 “Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”, admisă, conform Hotărârii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 3-34/21 din 17.06.2022. Totodată, menționăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică a asigurată contestarea hotărârii judecătorești supra, prin înaintarea cererii de apel împotriva hotărârii instanței de fond, apel respins, conform Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3a-1398/22 din 14.12.2022. La fel, reținem că Secția Juridică a asigurată și contestarea deciziei supra care s-a pronunțat în defavoarea CR Anenii Noi, prin înaintarea cererii de recurs către Curtea Supremă de Justiție, în vederea casării Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3a-1398/22 din 14.12.2022, cu emiterea unei noi decizii.

-Cererea de chemare în judecată înaintată de Moroșanu Vasile și foștii salariați a Secției Cultură și Turism către CR Anenii Noi privind achitarea restanțelor salariale și a plăților aferente, scoasă de pe rol, conform Încheierii Judecătorei Anenii Noi (sediul central) nr. 2-1756/21 din 14.09.2022.

Suplimentar celor relatate anterior, menționăm că actualmente, pe rolul instanței de judecată se află **5** cereri de chemare în judecată înaintate de: C.A. Donaris Vienna Insurance Group S.A., SRL Floreni și Moroșanu Vasile către CR Anenii Noi. Mai mult ca atât, reținem că **3** dintre cererile supra au fost înaintate de către Moroșanu Vasile, respectiv pe marginea tuturor cererilor sus-nominalizate Secția juridică și-a expus preliminar poziția asupra circumstanțelor cauzelor prin referințele depuse atât în Cancelaria Judecătorei Anenii Noi (sediul central) cât și în Cancelaria Curții de Apel Chișinău.

Astfel, în contextul celor relatate, menționăm că Secția juridică în perioada de referință a înaintat Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani), cerere de chemare în judecată către Inspekția Financiară privind anularea parțială a pct. V din Prescripția nr.25-09-12/596 din 20.04.2022. Potrivit Încheierii Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) nr.3-1394/2022 din 20.06.2022 cererea a fost acceptată spre examinare, respectiv cererea supra urmează a fi examinată și soluționată în condițiile art.218 Cod administrativ.

Reieșind din atribuțiile de bază, pe parcursul anului 2022, Secția juridică a examinat și/sau a participat la examinarea a **4** cereri prelabile, a examinat în limitele competenței **29** petiții și **88** demersuri/solicitări ale autorităților publice.

Totodată, menționăm că în perioada de referință nu a fost notificat de către Oficiul teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat nici un act administrativ emis de Consiliul raional Anenii Noi și nici o Dispoziție a președintelui raionului Anenii Noi.

La fel, stipulăm că pe parcursul anului 2022, Secția juridică a examinat toate proiectele actelor administrative individuale și a actelor administrative normative ale CR Anenii Noi, a verificat și avizat Dispozițiile președintelui raionului Anenii Noi, a verificat sub aspectul legalității, clauzele contractelor și

actelor adiționale încheiate de CR Anenii Noi, a acordat în limitele competenței suport metodologic secțiilor și direcțiilor Consiliului raional.

Succesiv, precizăm că *Serviciul resurse umane, Secția juridică* pe parcursul anului 2022 a contribuit la realizarea obiectivelor strategice ale autorității publice prin promovarea și implementarea unui management eficient al resurselor umane în cadrul Aparatului președintelui raionului.

În conformitate cu prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, au fost organizate și desfășurate 7 concursuri (unele din ele repetat) și suplinite următoarele funcții vacante din cadrul Aparatului președintelui raionului:

1. Șef Serviciu relații funciare și cadastru;
2. Specialist Direcția economie, dezvoltare regională și atragerea investițiilor;
3. Șef Direcția economie, dezvoltare regională și atragerea investițiilor;
4. Specialist principal Secția administrație publică;
5. Specialist superior Secția administrație publică;
6. Arhitect- șef Secția construcții;
7. Auditor intern principal.

A fost transferat în funcția de specialist principal (Secția administrație publică) - 1 persoană, a fost numit prin decizia CR în funcția de vicepreședinte al raionului pe domeniul social, secretarul CR.

La fel, menționăm că a fost organizat și desfășurat concursul pentru suplinirea funcției de Manager IP Casa Comunitară Chirca.

Totodată, au fost eliberați din funcție prin decizia CR: directorul Organizației Concetrice Ansamblul de muzică și dans popular „Strămoșeasca” și directorul Organizației Concertistice Orchestra de Fanfară raională.

În scopul aprofundării, actualizării și dezvoltării abilităților profesionale, Serviciul resurse umane, Secția juridică a asigurat delegarea la cursuri de instruire cu prezență fizică și on-line la Academia de Administrare Publică a 15 colaboratori din cadrul Aparatului președintelui. Mai mult, precizăm că în perioada de referință, a fost admisă la studii superioare de master, ciclul II la Academia de Administrare Publică în cadrul USM – 1 persoană.

În cadrul Serviciului transport și gospodărie a fost angajat temporar și ulterior eliberat 1 persoană, inclusiv în serviciul supra au fost angajate pe perioadă nedeterminată - 2 persoane.

La capitolul declarații, procedura a fost desfășurată cu succes, fără a fi încălcat termenul limită și fără înregistrarea încălcărilor prevăzute de legislația în vigoare privind Autoritatea Națională de Integritate.

Subsidiar, accentuăm că pe parcursul anului 2022, secretarul administrativ superior al Secției juridice a asigurat înregistrarea corespondenței instituției conform cerințelor de procedură stabilite de cadrul legal, respectiv au fost înregistrate cu nr. de intrare - **2098** acte și expediate cu nr. de ieșire - **601** acte.

În context, menționăm că Secția juridică, reieșind din obiectivele generale, asigură executarea hotărârilor judecătorești, acordă sprijin metodologic cu referire la întocmirea fișelor de evaluare trimestrială și anuală, ține evidența dosarelor judiciare, dosarelor personale a salariaților și dosarelor cu actele privind

corespondența, inclusiv înaintează propuneri pentru soluționarea litigiilor pe cale amiabilă, referitor la problemele ce țin de activitatea de serviciu.

Misiunea *auditului intern*, prin activitățile desfășurate, au menirea să furnizeze evaluări independente și obiective ale sistemului de management financiar și control intern din cadru Consiliului raional și a entităților subordonate, cu scopul de a oferi asigurare și consiliere, asistând managementul în atingerea obiectivelor. În perioada raportată activitatea de audit intern a fost desfășurată conform planului elaborat. Astfel în perioada anului 2022 au fost efectuate 4 misiuni de audit de asigurare și una ad-hoc.

Ca rezultat al misiunilor de audit au fost întocmite rapoarte care au reflectat constatări ale situației existente, precum și recomandările înaintate în scopul eficientizării proceselor audiate. Recomandările sunt orientate atât spre corectarea, remediarea situațiilor existente, cât și spre prevenirea unor situații de risc. Rapoartele de audit au fost prezentate președintelui raionului și managerilor ale entităților audiate.

Misiunile de audit efectuate:

1. „*Evaluarea procesului de contractare a serviciilor medicale*” în cadrul IMSP Centre de Sănătate: Bulboaca, Anenii Noi, Roșcani, Mereni, Speia, Hîrbovăț, Varnița, Țîntăreni.

Constatări: - dosarele de achiziții nu întruneau condițiile necesare pentru asigurarea integrității acestora, nu erau numerotate, șampilate și cusute, pentru a preveni excluderea sustragerilor și înlocuirilor de documente din dosarele de achiziții publice.

2. „*Evaluarea gestionării financiar-contabilă*” în cadrul entității Centrul Multifuncțional de Dezvoltare Locală Integrată Anenii Noi.

Constatări:- Au fost admise cheltuieli neregulamentare (produse alimentare).

- Au fost achitate managerilor neintemeiat, fără acordului fondatorului plăți salariale (premii, spor pentru performanță) în sumă de 6898,00 lei.

- S-a depistat corectări în documente primare efectuate cu corectorul fluid și pix.

3. „*Evaluarea procesului de inventariere*” în cadrul Instituției Publice Școala Sportivă

Constatări: - În urma efectuării inventarierii selective s-a depistat ca bunurile din sala de sport Triotlon, bunurile din filiala Geamăna și Hîrbovăț nu aveau număr de inventar.

- Sistem de alarmă antifoc și antifracție în filialele școlii lipseau.

4. „*Evaluarea modului de utilizare a autoturismelor de serviciu și de gestionare a cheltuielilor aferente*” în cadrul Serviciul Transport și Gospodărie

Constatări: - s-au depistat foi de parcurs pe care s-au admis corectări prin ștergere cu corector.

- factorii de decizie (comisia de casare) ai Consiliului raional, nu au stabilit valoarea pieselor și al metalului uzat rezultat din casarea unității de transport casate, și anume Autobuz IVECO FIAT 370, ANBE 041, ZCF632L00.

Anul 2022 a fost marcat de mai multe crize, cum ar fi criza energetică, sănătate, financiară și criza refugiaților, efect al războiului din Ucraina. Acest fapt

a conturat o multitudine de puncte slabe a economiei Republicii Moldova, precum și a evidențiat problemele deja existente a țării noastre. Sigur că acești factori interni și externi au avut un impact negativ și asupra **economiei raionului** Anenii Noi, Produsul Intern Brut (PIB) conform datelor preliminare în anul 2022 a fost diminuat cu 3%, însumând 2 mlrd. 896 mln. lei.

Anul 2022 este afectat de creșterea prețurilor pe plan internațional, războiul din apropierea graniței cu Republica Moldova, perturbările lanțurilor de aprovizionare, care au impact negativ asupra cererii externe și interne. Evoluțiile social-economice înregistrate în perioada ianuarie-noiembrie a anului 2022 au fost influențate negativ de situația regională fără precedent, provocată de războiul din țara vecină și criza energetică. În plus, anul curent este marcat de o secetă severă, a compromis o bună parte din producția vegetală, cu efectele implicite asupra sectorului zootehnic, prețurilor de consum, exporturilor, aprovizionarea industriei alimentare cu materie primă etc. În acest context dificil, influențat de multiplele crize, datele din perioada ianuarie-noiembrie a anului curent atestă că economia națională a intrat în recesiune.

Diminuarea vine ca urmare a conflictului din țara vecină, care practic schimbă paradigmă geopolitică, cu efecte negative pentru toate domeniile de dezvoltare, precum și un flux mare de refugiați, restricțiilor impuse pentru combaterea răspândirii pandemiei COVID-19, restrângerii semnificative a activității de producție, comerțului, creșterii somajului și diminuării consumului. Ritmul anual al inflației în luna decembrie 2022 a constituit 30,24 la sută.

(sursa:bnm.md, <https://www.bnm.md/ro/content/rata-inflatiei-0>) Cea mai mare ramură a economiei raionului este sectorul agroindustrial, care prezintă 53,3% din structura Produsului Intern Brut.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în anul 2022 a fost de 8131,0 lei, sporind față de aceeași perioadă a anului precedent cu 18,3 %, și fiind mai mică decât media pe țară cu 23,6%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2022 a constituit 159 persoane, micșorându-se cu 7,0 la sută comparativ cu 1 octombrie 2021. Numărul șomerilor aflați la evidență la 1 octombrie 2021 a fost de 125 persoane.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 269,6 mil. lei, fiind în creștere cu 16,5 % față de septembrie 2021. Sursa principală de finanțare a investițiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea căroră a constituit 72,8 %.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-septembrie 2022 a însumat 76768,9 mii tone-km, cu 10,1% mai mult decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 568,7 mii tone, mărindu-se cu 1,5 % comparativ cu ianuarie-septembrie 2021.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 528,3 mii pasageri , micșorându-se cu 17,9% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Principalii indicatori ai situației social-economice a raionului Anenii Noi în 01-09, anul 2022

	Ianuarie-septembrie 2022	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-decembrie 2021
Câștigul salarial mediu lunar, lei	8131,0	118,3
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 01.10.2022), persoane	159	93,0
Investiții în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	269,6	116,5
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mii tone-km	76768,9	110,1
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	568,7	101,5
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mii pasageri-km	45087,1	133,4
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri:	528,3	82,1

(sursa:bns.md)

În ianuarie-septembrie 2022 valoarea investițiilor în active imobilizate a constituit 269,6 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent acest indicator a marcat o creștere cu 16,5 % (în prețuri comparabile).

Investițiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-septembrie 2022, au înregistrat o descreștere cu 53,8% față de ianuarie-septembrie 2021. Investițiile în imobilizările corporale au însumat 269,3 mil. lei, fiind în creștere cu 16,7 % față de perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active imobilizate în 01-09 anul 2022

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2021	total
Investiții în active imobilizate – total	269,6	116,5	100,0
Imobilizări necorporale	0,3	46,2	0,1
Imobilizări corporale	269,3	116,7	99,9
din care:			
clădiri rezidențiale	5,0	17,9	1,9
clădiri nerezidențiale	33,6	87,0	12,5
construcții ingineresti	28,8	83,8	10,7
mașini, utilaje, instalații de transmisie	136,8	154,3	50,8
mijloace de transport	28,9	113,4	10,7
alte imobilizări corporale	36,2	De 3 ori	13,3

(sursa:bns.md)

Din total investiții realizate în ianuarie-septembrie 2022 cea mai mare pondere revine investițiilor în utilaje, mașini, instalații de transmisie care a constituit 50,8 %.

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2022 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale investitorului, care au constituit 196,2 mil. lei, reprezentând 72,8 % din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în 01-09 anul 2022

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2021	total
Investiții în active imobilizate - total	269,6	116,5	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	12,7	57,5	4,7
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	23,2	73,5	8,6
mijloacelor proprii	196,2	129,2	72,8
surselor din străinătate	3,7	44,4	1,4
altor surse	33,8	de 2,3 ori	12,5

(sursa:bns.md)

În ianuarie-septembrie 2022 întreprinderile de transport rutier din raion au transportat 568,7 mii tone de mărfuri, cu 1,5% mai mult față de perioada similară din anul 2021. Parcursul mărfurilor a totalizat 76768,9 mii tone-km, cu 10,1% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2021.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier au constituit 5,0% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din țară, parcursul mărfurilor fiind de 2,1%.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor realizat cu autobuze și microbuze, în ianuarie-decembrie 2022

	Ianuarie-decembrie 2022	În % față de ianuarie- decembrie 2021
Pasageri transportați – total, mii pasageri	528,3,	82,1
Parcursul pasagerilor – total, mii pasageri-km	45087,1	133,4

(sursa:bns.md)

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală în ianuarie-decembrie 2022 a constituit 528,3 mii pasageri, comparativ cu ianuarie-decembrie 2021 micșorându-se cu 17,9 %.

Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 45087,1 mii pasageri-km, cu 33,4% mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 1,0%, din totalul pe țară, parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze a înregistrat 2,3% din totalul pe țară.

Parcursul cu plată a taximetrelor în ianuarie-decembrie 2022 a constituit 3778,8 mii autovehicule-km, cu 29,2 % mai mult față de perioada respectivă a anului precedent, parcursul cu plată a taximetrelor a înregistrat 5,4 % din totalul pe țară.

Cu referire la activitatea în domeniul achizițiilor publice, în anul 2022 au fost desfășurate 5 proceduri de achiziții publice conform Legii nr.131/2015 prin utilizarea programului SIAR SAP, totodată au fost întocmite 106 contracte de achiziție publică de valoare mică.

Autoritățile administrației publice locale de nivelul I din raionul Anenii Noi, în anii 2021-2022 au fost foarte active în vederea **atragerii de investiții**, din surse externe și interne. Un factor primordial în dezvoltarea socioeconomică este o politică investițională care are la bază principiile bunei guvernări, transparenței și superiorității interesului public. Principalii **finanțatori externi**, parteneri pentru autoritățile din Anenii Noi sunt:

- Uniunea europeană prin multitudinea de programe destinate dezvoltării capacităților profesionale, instruirea capitalului uman, dezvoltarea unui răspuns prompt la criza energetică și a refugiaților, dezvoltarea infrastructurii, digitalizare, politica de gender, îmbunătățirea relațiilor și apropierea celor 2 maluri ale Nistrului, precum și suport în reformarea sistemului administrativ din țară
- PNUD-ul (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare) cu un șir de programe și proiecte îndreptate spre creșterea calității vieții cetățenilor ca: MIDL-migrație și dezvoltare locală, CM-Comunitatea mea, M4EG - Primarii pentru creștere economică, Dialoguri transnistrene
- State străine prin intermediul agențiilor și ambasadelor (Ambasada Japoniei prin programul KUSANONE, Elveția prin intermediul Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, etc), ONU/organizația națiunilor unite printr-o multitudine de programe cum ar fi UN Women, Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă, Programul pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – ENPARD și multe altele.

Totuși, cel mai mare finanțator în 2022 a fost statul, prin diverse programe orientate spre dezvoltării regionale și locale. Prin amalgamarea mai multor fonduri de investiții a fost format Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, iar finanțările se fac prin „Satul European”, un program unde în 2022 au fost eligibile doar APL de nivelul I. La primul apel al programului, din 27 cereri depuse de autoritățile raionului, au fost acceptate 14 cereri de finanțare, dintre care 5 sunt deja implementate.

În 2021 a fost inițiată procedura de creare a GAL-urilor (Legea nr.50/2021 cu privire la grupurile de acțiune locală), iar în 2022 a avut loc primul apel în cadrul programului LEADER, destinat GAL-urilor din RM. Finanțarea acestui program are loc prin intermediul AIPA, iar în 2022 beneficiari ai programului au fost toate 3 GAL-uri, formate din localitățile raionului:

1. Serpentina Nistrului – Speia, Telița, Bulboaca, Roșcani, Varnița, Calfa și Gura Bîcului
2. Grădina Bunătăților-Șerpeni, Puhăceni și Delacău;
3. Drumul Vechi Moldovenesc – Hîrbovăț, Geamăna, Anenii Noi

Scopul acestui proiect este de a spori participarea civică și guvernanta democratică la nivel local printr-o cooperare eficientă între organizațiile societății civile, autoritățile locale și reprezentanții sectoarelor de afaceri implicați în politicile de dezvoltare.

Totodată, prin intermediul AIPA, beneficiari a proiectelor investiționale pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural au fost 11 primării din

raion, atrăgând 19 157 944 lei, subvenție 13 176 515 lei, restul ca contribuție proprie

Consiliul raional a fost partener pentru primării în calitate de cofinanțator în mai multe proiecte investiționale, inclusiv cofinanțare pentru construcția terenurilor sportive de minifotbal în 8 localități (Puhăceni, Delacău, Floreni, Zolotievca, Anenii Noi, Bulboaca, Gura Bîcului, Cobusca Nouă) și Școala Sportivă Anenii Noi, precum și realizarea a lucrărilor de proiectare tehnică

- 89,7 mii lei - cofinanțare la construcția terenului de mini-fotbal; surse financiare nevalorificate în anul 2021 **Primăria Ciobanovca** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022)
- 1470,0 mii lei cofinanțare: 400,0 mii lei în cadrul proiectului „Reconstrucția sistemului de apeduct în or. Anenii Noi, în perimetrul străzilor Soarelui și tineretului” (surse financiare nevalorificate în anul 2021); 70,0 mii lei pentru construcția blocului sanitar din interiorul clădirii Școlii de artă din or. Anenii Noi; 1000,0 mii lei pentru cofinanțare în cadrul proiectului de dezvoltare regională „Anenii Noi – Hub Național de turism sportiv” la ADR Centru și curățirea canalelor. **Primăria Anenii Noi** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022)
- 39,2 mii lei pentru achitarea serviciilor de elaborare a documentației de proiect și deviz la alimentarea cu gaze naturale a localității. **Primăria Ochiul Roș** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022)
- 450,0 mii lei - inclusiv: 150,0 mii lei cofinanțare la construcția terenului de mini-fotbal și 300,0 mii lei contribuție la proiectul „Reabilitarea acoperișului clădirii gimnaziului Roșcani”, în cadrul programului de granturi Kusanone, Ambasada Japoniei - **Primăria Roșcani** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022)
- 50,0 mii lei - din contul mijloacelor financiare planificate la Serviciul tineret și sport a Aparatului președintelui, Primăriei s.Șerpeni, pentru acoperirea parțială a cheltuielilor de desfășurare a spartachiadei raionale **Primăria Șerpeni** (Decizia CR nr.02/04 din 26.05.2022)
- 65,0 mii lei - cofinanțare pentru lucrări de reparație capitală a sălii de sport a IP Gimnaziul-grădiniță Telița - **Primăria Telița** (Decizia CR nr.03/03 din 25.08.2022)
- 100,0 mii lei - cofinanțare în vederea implimentării proiectului „Reparația drumului cu destinație agro-turistică de pe Șleahul Bibeilor” în cadrul Programului „DAR 1+3” - **Primăria Geamăna** (Decizia CR nr.04/03 din 29.09.2022).
- 200,00 mii lei pentru procurarea ferestrelor și ușilor la IP Complexul educațional **Gimnaziul-grădiniță "Luceafărul" Delacău** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022).
- 500, 00 mii lei contribuție la renovarea sistemului intern de încălzire a clădirii la **IP LT "Ion Creangă" Hîrbovăț** (Decizia CR nr.01/05 din 10.03.2022).
- 50,0 mii lei pentru elaborarea proiectului tehnic la reparația capitală a acoperișului instituției **IP Gimnaziul Speia** (Decizia CR nr.02/04 din 26.05.2022)

- 153,0 mii lei pentru lucrări de reparație capitală a blocurilor sanitare din contul componentei raionale planificate la Aparatul președintelui către **IP Gimnaziul Todirești** (Decizia CR nr.02/04 din 26.05.2022)
- 250,0 mii lei pentru reparații capitale la implimentarea proiectului "Clasa viitorului" la **IP LT "Alexandr Pușkin" or.Anenii Noi** (Decizia CR nr.03/03 din 25.08.2022).
- 100,0 mii lei pentru cofinanțare la reparația capitală a complexului sportiv la **ÎLT "Emil Nicula" Mereni** (Decizia CR nr.04/03 din 29.09.2022).

În același sens, putem menționa că în anul 2022, au fost depuse eforturi în vederea dezvoltării relațiilor de cooperare externă existente, precum și identificarea unor noi parteneriate. Astfel în 2022 a fost aprobat un acord de cooperare externă între Consiliul raional Anenii Noi cu Consiliul Municipal Ruse, Bulgaria, o necesitate și o precondiție la aplicarea la fondurile europene în cadrul programelor transfrontaliere.

În contextul finalizării implementării proiectului „*Reconstrucția acoperișului blocului nr.1 al Centrului de Sănătate, secția MF Anenii Noi*” cu susținerea financiară a Consiliului județean Vaslui, în luna noiembrie a fost definitivat procesul de raportare, monitorizare și evaluare Bugetul proiectului constituie 75.000 euro, 12500 euro contribuție proprie, 62500 euro finanțare din parte Consiliului județean Vaslui, România

Deasemenea, cu referire la parteneriatul Consiliul raional Anenii Noi cu Consiliul județean Giurgiu, aprobat și, ulterior semnat la 08.11.2021, menționăm că partea română a decis alocarea finanțărilor necesare pentru implementarea proiectului „*Reconstrucția fostei cazangerii cu schimbarea destinației ei în sală sportivă în raionul Anenii Noi inclusiv asigurare dotări, or. Anenii Noi, str. Tighina nr. 3A*”, pentru o durată de 24 luni. Lucrările de reconstrucție a obiectivului au fost finisate înainte de termen. Bugetul proiectului constituie 166458,98 euro, finanțat integral de Consiliul județean Giurgiu, România

Totodată adăugăm că în anul 2022 a fost înaintată o solicitare de finanțare nerambursabilă către Consiliul județean Arad, România în vederea achiziționării și instalării unui sistem de Roentghen la Spitalul Raional Anenii Noi

Concluzii:

Factorii de bază care au influențat evoluția **sectorului industrial** în anul 2022 au fost:

- Perturbarea lanțurilor de producție și de aprovizionare cu materie primă în contextul conflictului armat din Ucraina.
- Diminuarea cererii externe din partea țărilor partenere ale Republicii Moldova.
- Diminuarea cererii interne în contextul reducerii în termeni reali a veniturilor disponibile ale populației.
- Diminuarea activității de construcții, care a influențat industria construcțiilor metalice și a produselor din metal și industria extractivă.
- Creșterea galopantă a prețurilor la energie, care a redus rezultatul industriei de producție și furnizare a energiei.
- Diminuarea producției agricole vegetale în contextul secetei severe din anul curent.

Factorii de bază care au influențat evoluția *comerțului intern de bunuri și servicii* în anul 2022 au fost:

- Intensificarea fluxurilor comerciale internaționale.
- Redresarea după criza pandemică a unor sectoare economice conexe (industrie, comerț intern, comerț extern).
- Diminuarea cererii interne față de bunuri și servicii în ultimele luni, în contextul diminuării veniturilor reale a populației.

Factorii principali care au determinat evoluția *investițiilor* în anul 2022 au fost:

- îmbunătățirea situației pandemice și relaxarea măsurilor restrictive ce vizează activitatea economică a companiilor private;
- presiunile bugetare create de criza pandemică, criza resurselor energetice și conflictul militar în Ucraina;
- incertitudinile în rândul investitorilor create de conflictul armat din Ucraina;
- scumpirea surselor de creditare, determinată de politica monetară antiinflaționistă condusă de BNM.

Sectorul agroindustrial ocupă un loc strategic în economia raionului, venind cu contribuția cea mai mare la Produsul Intern Brut -----; la oferirea locurilor de muncă care la moment este mai avantajos pentru populație, față de alte sectoare economice ai raionului. Crește considerabil cererea din partea populației la produse alimentare cât și a materiei prime din partea industriei. Sectorul dat este caracterizat ca un sector cu un mare potențial economic și cu largi reserve și posibilități în economia țării, cât pe piața de desfacere în UE și CSI. Activitatea sectorului agricol al raionului se extinde pe o suprafață de circa 43510,0 ha, teren cu destinație agricolă. Cele mai mari suprafețe sunt utilizate de către agricultorii raionului pentru cultivarea cerealiilor grapa I și II, circa 28700,0 ha. Ramura pomiculturii raionului este caracterizată cu cele mai mari suprafețe plantate cu prun - 683 ha, deținute de către SRL “Agarista Agricolă”; urmată de cultura măr - 246 ha și cireș -167 ha. La suprafețele de viță de vie totale pe raion 1389 ha, partea majoră este deținută de soiurile de vin - 1172 ha, întreprinderile care dețin cele mai mari suprafețe de viță de vie sunt: SRL RaiAgroCompany - 220 ha și SRL Agrovita-Comerț-143 ha. Treptat sunt în creștere suprafețele cu plantații noi înființate, cea mai solicitată cultură de către fermieri este **nucul**, care începând cu anul 2019 - 2022 au fost plantate 93,49 ha , urmată în ultima perioada de cultura cais și prun. Anul 2022 pentru agricultură este caracterizat un an cu un deficit semnificativ de precipitații căzute sub orice formă, pe alocuri epuizate complet. Pe perioada ultimilor ani tot mai tare scade nivelul de precipitații, ce provoacă un deficit mare la asigurarea plantelor cu necesarul de apă. Este cert faptul că, productivitatea culturii agricole este în directă dependență de umeditatea productivă a solului.

În tabela nr.1 este reprezentată structura suprafețele însămânțate cu principalele culturi de câmp și culturile multianuale pe o perioadă de 4 ani, 2019-2022 cu roada medie la 1 hectar. Analizând indicatorii din tabela nr.1 vedem că, seceta anilor 2020 și 2022 a marcat sectorul agricol cu pagube foarte simțitoare în deosebi a.2020. În a.2022 cele mai mari pagube au fost evaluate la cultura de: porumb și floarea soarelui. Deaceea astăzi agricultorii sunt cointeresați să

utilizeze sistemul de irigare mai mult ca nicodată. La ziua de azi în raion sunt fondate 4 Asociații a Utilizatorilor de Apă: Acva Grup Puhăceni - 965 ha ; Dabija Prim Gura Bîcului - 1614 ha; AUA Varnița - 250; Agroacvila Roșcani - 893. Regretabil faptul că o suprafață impunătoare de teren agricol dotată cu sistem de irigare nu se utilizează, unul din motivul de bază fiind terenurile mici fragmentate, unde o bună parte din populație nici personal nu fac agricultură, nici nu atribuie în arendă. Probleme pe segmental dat avem și la Delacău unde o suprafață de circa 500 ha nu pot fi s-au nu li se permite conectarea la sistemul de irigare Dubăsarii Viechi. Pe problema dată am solicitat implicarea dlui Ministru a Agriculturii, suntem în așteptarea ajutorului/propunerilor concrete pentru ambele părți. Sunt probleme și la capitoul consolidarea terenurilor cea ce ne face dificil implimentarea tehnologii performante/avansate.

Tabela nr.1

Suprafețele însămînțate a culturii agricole sub roada anilor in incluși în tabelă, și roada medie la 1 hectar/chintale

Nr/o	Cultura	Suprafețele însămînțate pe perioada anilor nominalizați și roada medie la ha											
		a.2019/ha	chintale	tone	a.2020/ha	chintale	tone	a.2021/ha	chintale	tone	a.2022/ha	chintale	tone
I	Suprafața însămînțată total-din care	<u>26639</u>			<u>26047</u>			<u>27281</u>			<u>27702</u>		
1	Cereale și leguminoase pentru boabe	17150			15620			17029			16854		
1.1	Grâu de toamnă	8459	26,7	22585,5	5356	12,4	6641,4	7968	44,3	35298,2	7062	24,0	16948,8
1.2	Orz de toamnă și primăvară	1732	24,5	4243,4	1901	11,8	2243,7	1758	29,6	5203,6	1281	25,0	32025,0
1.3	Porumb pentru boabe	6959	43,0	29923,7	8363	6,5	54359,5	7303	85,9	62732,7	8511	2,4	20426,4
2	Culturi tehnice-din care	8278			10240			10004			10621		
2.1	Floarea soarelui	7951	19,6	15583,9	9535	10,0	9535,0	9220	27,7	25539,1	10140	1,2	12168,0
2.2	Rapița de toamnă	321	20,4	654,8	705	17,8	1254,9	784	18,2	1426,8	481	2,0	962,0
3	Cartofi, legume	202			187			248			227		
3.1	Cartof	32	174,9	559,6	37	251,3	2928,7	59	230,0	1357,0	66	25,0	1650,0
3.2	Legume de câmp	170	211,9	6126,8	150	300,6	4500,0	189	261,5	4939,9	161	12,0	1932,0
4	Plantații multianuale	4510			4510			4510			4510		
4.1	Fructe sămînțoase	2116	34,7	1495,0	2116	37,9	818,6	2116	28,0	604,8	2116	8,0	1728,0
4.2	Fructe sămburoase	1176	42,4	4986,2	1176	43,8	5150,8	1176	57,5	6762,0	1188	7,0	8316,0
4.3	Struguri	1389	76,3	10598,7	1389	38,0	5278,2	1389	69,8	9695,2	1389	8,0	11112,0

Sectorul zootehnic a fost și rămâne ramura principală, sursa de furnizare a materiei prime pentru industria alimentară și industria ușoară, deasemenea tot mai des acumă căutată ca o sursă de îngrășăminte organice pentru sectorul agricol.

Raionul Anenii Noi produce 60 % carne de pasăre din totalul 100 % produs pe Republică și 50 % la compartimentul carne de bovine.

Pe ecran vă prezentăm **tabela nr.2** privind efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile pe principalele specii

Efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile pe principalele specii:

	Anul 2018		Anul 2019		Anul 2020		Anul 2021	
	Capete	În % față de anul 2017	Capete	În % față de anul 2018	Capete	În % față de anul 2019	Capete	În % față de anul 2020
Bovine –total din care:	5 291	93,6	4577	86,2	3565	80,8	3 264	91,6
Întreprinderi agricole	743	102,1	556	70,4	504	96,0	625	124,0
Gospodăriile populației	4 548	92,3	4021	89,0	3 061	78,7	2 639	86,2
din ele vaci-total din care:	3 746	93,5	3800	86,2	2 505	79,5	2 321	92,7
Întreprinderi agricole gospodăriile populației	287 3 457	71,9 96,1	254 3026	70,0 87,9	374 2 131	136,0 74,1	423 1 898	113,1 89,1
Porcine total- din care:	50 268	96,1	68 343	114,6	69 828	96,0	62 294	89,2
Întreprinderi agricole	42 862	94,8	63 068	121,0	64 982	93,1	57 683	88,8
Gospodăriile populației	7 406	104,6	5275	70,3	4 846	95,5	4 611	95,2
Ovine și caprine-total, din care:	14 235	95,7	15 031	104,1	12 215	94,7	11 451	93,7
Întreprinderi agricole	437	73,8	400	106,4	254	91,7	407	160,2
Gospodăriile populației	13 798	96,6	14613	104,0	11 961	94,7	11 044	92,3
Cabaline-total din care:	285	90,8	261	83,4	202	80,2	159	78,7
Întreprinderi agricole	4	100	3	75,0	2	100,0	2	100
Gospodăriile populației	281	90,7	258	83,5	200	80,0	157	78,5
Păsări- întreprinderile agricole	1 875 506	99,2	1575 477	93,6	952 278	60,7	1 341 392	140,9

În divizare din tabelul dat vă familiarizăm cu întreprinderile care vin cu contribuția cea mai mare în sectorul zootehnic ca: ICS SRL “Golden Pileț” complex de porcine s.Roșcani cu un efectiv de 50000 capete; ICS “Funne Pig”, s.Chirca efectivul de porcine 12000 capete; Ferma de bovine SRL “Agronatura” s.Bulboaca cu un efectiv de 165 capete, fermă care își procesează producția sa (lapte în sticlă, brânză, brinzeturi, iaurturi pentru copii) realizată sub marca LATTES un produs ecologic care este achiziționat în magazinele Linela din republică; ferma zootehnică de prăsilă, atestată de stat, “Holștein”, s.Roșcani folosit drept imbold pentru procurarea juncilor de rasă pură “Holștein”, cu un

efectiv de 200 de capete; suntem primii în Republică cu rasa de vaci “Jersey” crescute la ferma de vaci SRL Agro-Gogu s.Ruseni având un efectiv în prezent – de 320 capete, o rasă victorioasă în războiul prețurilor, laptele lor este cu cel mai mare conținut de grăsime. Vacile “Jersey” au cea mai lungă viață productivă, fiind rasă cu cea mai îndelungată perioadă în care dă lapte. În plus, Jersey este mult mai tolerantă la caldura decât alte rase și este adaptată la o varietate mare de condiții climatice și geografice; ferma de bovine SRL “Eriiuc”- cu efectiv de 75 capete s.Delacău; ferma de bovine ÎI “Lușmanschi Victor” s.Chetrosu - 230 capete; fabrica avicolă SRL “Floreni” - 850.000 capete; Fabrica avicolă SRL “Avicola Rom Dan” s.Berezchi-efectiv de 60.000 capete; ferma de caprine GȚ Budur Petru s.Zolotievca – cu efectiv de 250 și ferma de caprine GȚ ”Hajajra Natalia” s.Telița - cu un efectiv de 150 caprine. Criza energetică și penuria de furaje aduc sectorul laptelui în pragul falimentului. Paradoxul e că crescătorii de vaci pentru lapte primesc cel mai mic preț, adică - 6 lei pe litru, în condițiile în care la raft laptele a ajuns și la 19-23 lei. Tot sectorul laptelui se află în dificultate acum, dar unii sunt în mai mare dificultate decât alții, fiind nevoiți să sacrifice animalele. Din anul 2023 Statul își pune angajamentul de subvenționarea sectorului zootehnic nu pe cap de animal, dar la litru de lapte produs și la kilogramul de carne realizat. Subvențiile date vor servi imbold pentru crescătorii de animale și producătorii de lapte pentru ași revitaliza și continua activitatea în sectorul dat fiind mai puțin expuși la schimbările care au loc în economia țării. Sectorul agroindustrial a fost și va fi mereu sectorul care va determina nivelul de trai al populației și nivelul economic al țării.

Dezvoltarea durabilă, creșterea economică, modernizarea infrastructurii unei localități presupune în primul rând implementarea mecanismului care va satisface cerințele vitale ale locuitorilor prin asigurarea creșterii calității vieții, ocrotirii sănătății, educației și dezvoltării sociale.

În scopul realizării acestui mecanism, pe **domeniul construcțiilor** în cadrul Programului de construcții și reparații capitale a instituțiilor bugetare pentru anul 2022, Consiliul raional a alocat surse financiare în sumă de 16 507,0 mii lei, valorificate fiind 12 523,0 mii lei din bugetul raional. Alocările au fost stabilite conform Deciziilor Consiliului raional pentru anul 2022 pentru lucrările de construcție, reconstrucție și reabilitare a edificiilor, cât și pentru elaborarea documentației de proiect, cu următoarele exemplificări:

- Obiecte administrate de Consiliul raional:
 - Modernizarea și reconstrucția Stadionului raional – obiect în derulare;
 - Reconstrucția fostei cazangerii cu schimbarea destinației în sală de sport (cât și dotarea cu inventar) prin Proiect realizat în parteneriat cu Consiliul Județean Giurgiu, România;
 - Lucrări de reparația curentă a subsolului și birourilor din clădirea administrativă a Consiliului raional;
 - Reparația capitală (amenajarea teritoriului) la Casa Raională de Cultură Anenii Noi, etc;
- Instituții Publice:
 - IP Gimnaziul Todirești – reparația capitală a blocurilor sanitare;

- IP Gimnaziul Roșcani – procurarea și instalarea cazanelor (2 buc.),
- IP LT A.Pușkin Anenii Noi – reparații capitale pentru implementarea proiectului Clasa Viitorului,
- IP OMF Hîrbovăț – Lucrări de amenajare a teritoriului,
- IP Gimnaziul-gradiniță Delacău – reabilitarea tâmplărie la instituție,
- IP Azilul persoanelor în etate și cu dezabilități sat.Puhăceni – reparația capitală a încăperilor și instalarea sistemului antiincendiar, etc;

· colaborare cu APL de nivel I prin cofinanțare pentru aplicare la Proiecte de investiții: Proiect de dezvoltare regională – Hub național de turism sportiv, Lucrări de reconstrucție a rețelelor de apeduct - or.Anenii Noi, Construcția blocului sanitar IP Școala de arte Anenii Noi, Reparația capitală a acoperișului Gimnaziului Roșcani, Construcția terenului de minifotbal – sat.Roșcani, Lucrări de proiectare pentru rețeaua de gazificare a localității – sat.Ochiul Roș, Reparația drumului agro-turistic – sat.Geamăna, Lucrări de gazificare a localității - sat. Zolotievca, Reparația sălii de sport a Gimnaziului-grădiniță Telița, etc;

Infrastructura drumurilor este punctul principal în derularea activității vitale a localității. În urma uzurii drumurilor publice provocată de transporturile de greutate ce depășesc limitele admise, apare necesitatea reparației.

În scopul reabilitării rețelelor de drumuri publice de interes local în cadrul raionului Anenii Noi au fost alocată suma de **12 799,6 mii lei** din contul transferurilor de la bugetul de stat și **1 810,6 mii lei** din soldul disponibil a bugetului raional în baza Deciziilor Consiliului raional Anenii Noi, cu sunt:

L 478.2 R2 – Botnăreștii Noi – Botnăreștii Vechi - Salcia(sector Botnăreștii Noi – Botnăreștii vechi 0,635 km) – **4 048,9 mii lei;**

L 478 – Bulboaca–Chirca–Merenii Noi–Floreni (sector Socoleni-Botnăreștii Noi 0,650 km) – **4 115,5 mii lei;**

G109- drum de acces. sat. Telița (0,2 km) – **806,2 mii lei**

L 476 – R2 - drum de acces s. Hîrbovăț – **273,3 mii lei**

L 478 – Bulboaca – Chirca – Merenii Noi – Floreni (sector Chirca 0,4 km) – **499,1 mii lei**

· **Total reparații – 9 743,0 mii lei**

· **Întreținerea drumurilor publice pe timp de iarnă și vară - 2748,2 mii lei**

Întreținerea curentă pe perioada de iarnă -235,7 mii lei

Servicii de supraveghere a responsabilului tehnic – 60,5 mii lei

· **Total – 12 787,4 mii lei**

Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului

Documentația de Urbanism și Amenajare a Teritoriului prezintă complexul de acte, planuri și proiecte care etapizează acțiunile de dezvoltare echilibrată a teritoriului administrat în scopul eliminării disfuncționalităților.

Secția Construcții în permanență acordă suport informațional Administrațiilor Publice Locale de nivel I, persoanelor fizice, juridice, Instituțiilor Publice și de Învățământ în domeniul arhitecturii, urbanismului și amenajării teritoriului, proiectare, schemele de amplasa a obiectelor vizate, etc.

În responsabilitatea Arhitectului-Șef de raion, stă întocmirea și coordonarea tuturor actelor din domeniul Urbanism și Amenajare a Teritoriului administrat de

către Consiliul raional Anenii Noi. Evidența conformității schițelor de proiect, a proiectelor de execuție a obiectelor sociale sau individuale, trasarea rețelelor edilitare, construcția noilor trasee de drum public, respectare distanțelor și razele de protecție sanitară a obiectelor din domeniul agricol, zootehnic, sănătate, învățământ și celor ce pot influența mediului ambiant, etc.

Localitățile raionului Anenii Noi, actualmente nu dețin Documentația de Urbanism și Amenajare a Teritoriului (PUG) actualizată, care ar permite sistematizarea tuturor domeniilor de activitate, administrare și infrastructură. În scopul unei dezvoltări durabile a localităților pentru actualizarea PUG-le, este necesară conlucrarea cu Organele Centrale de Stat pe segmentul acoperirea financiară a proiectelor, suportul documental/informațional, care ulterior va avea un impact important în activitatea APL de nivel I. Administrarea teritoriului și a construcțiilor va fi ghidata de un set de plane, date cu caracter informativ ce vor permite sau restricționa construcția obiectelor pe teren, desfășurarea activităților în dependență de raza de protecție și dezvoltarea durabilă a localităților pe linia socială, economică, producere și industrială, în așa mod în cât specialiștii vor monitoriza corectitudinea executării construcțiilor și amenajărilor și desigur dezvoltarea localității corectă conform normativelor aplicate în cadrul PUG.

Indiferent de situația existentă în domeniul Urbanismului și Amenajării Teritoriului în cadrul raionului Anenii Noi, depunem străduință, profesionalism și legalitate în aplicare cunostințelor pentru a oferi suport informațional specializat.

În acest an au fost abordate diverse domenii de dezvoltare prin aplicarea la Proiecte de investiții de către APL de nivel I și desigur abordarea competitivă a agenților economici din teritoriu pentru dezvoltarea afacerii. Conform celor **cca.61 de Autorizații pentru Construcții** emise către obiectele actualmente construite sau în derularea procesului de construcție, mai jos exemplificăm câteva:

Amenajarea zonei de agrement - sat. Cobusca Veche,

Amenajarea parcului central și piații agricole - sat. Delacau,

Amenajarea zonei centrale pietonale și de administrare sat. Geamăna

Construcția sistemului de apă/canalizare - sat. Mereni și sat. Roșcani,

Reabilitarea sistemului de iluminat stadal – sat. Hîrbovăț,

Reparații interioare și reabilitarea acoperișului la IP Gradinița de copii –

sat.Geamăna și sat. Chetrosu

Reparația acoperișului Casei de Cultură – sat.Țîntăreni

Construcția Totemului de intrare în localitate - sat.Varnița

Construcția depozitelor agricole mari – (agenți economici)sat.Merenii Noi,

sat.Mereni, sat. Țîntăreni

Secție de producere și păstrare - (agent economic) sat.Mereni

Spălătorie auto și deservire - (agent economic)sat.Bulboaca

Construcția parcului fotovoltaic mare- (aceți economici)sat.Bulboaca, sat.Speia

Construcția caselor de locuit individuale și anexelor gospodărești – pers. fizice

Emiterea actelor permise prezintă o responsabilitate a Arhitectului – Șef de raion ca specialist în domeniu și a Primarului ca administrator al UAT. Acestea

sunt emise zilnic în scopul dezvoltării localității, afacerilor și pentru a oferi servicii de calitate populației.

- În acest scop au fost permise cu aprobare avizată și câteva din următoarele Proiecte de execuție, care ulterior vor fi implementate, **cca. 119 de Certificare de Urbanism pentru Proiectare:**

Construcția parcului fotovoltaic - (acent economic) sat.Șerpeni

Reparația acoperișului la IP Grădinița de copii – sat.Hîrbovăț

Construcția Totemului de intrare în localitate - sat.Hîrbovăț

Construcția rețelelor de gazificare în localitate – sat. Geamăna

Construcția și reabilitarea rețelelor de apeduct – sat.Bulboaca, sat.Chetrosu, sat.Todirești

Construcția sistemului de canalizare cu două stații de pompare – sat.Todirești

Renovarea liniilor aeriene în localitate – sat. Merenii Noi, sat. Șerpeni,

sat. Chetrosu, sat. Todirești

Amenajarea pieții agricole - sat. Țîntăreni

Construcția unui atelier pentru umpluturi termostabile – (agent economic) sat. Maximovca

Construcția depozitelor agricole și constr. accesorii – (agenți economici) sat.Merenii Noi, sat. Geamăna

Construcția caselor de locuit individuale și anexelor gospodărești – per. fizice

Secția construcții are angajament de a consulta, soluționa în limita competențelor problemele tuturor Instituțiilor Publice, agenților economici și desigur populației. În cadrul Secției Construcții sunt discutate, precăutate probleme, solicitări și reclamații din sectorul Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului, Construcții și Drumuri, etc.

Structura sistemului de învățământ raional în anul 2022 a rămas neschimbată, astfel în raion activează 63 instituții de învățământ general: 27 instituții de învățământ preșcolar; 1 școală primară, 1 școală primară grădiniță, 3 gimnazii-grădinițe, 18 gimnazii, 7 licee, 1 instituție specială; învățământul extrașcolar este reprezentat în raion de 5 instituții: 1 centru de creație, 1 școală sportivă și 3 școli de arte. Numărul total de copii cuprinși în procesul educațional este de 11901 copii/elevi.

Din numărul total de instituții 2 au un număr de elevi ponderați mai mic de 91, acestea fiind: IPG Zolotievca și IPG Botnărești.

Procesul educațional este realizat de 884 cadre didactice: 261 educatori și conducători muzicali în învățământul preșcolar; 544 învățători și profesori în învățământul primar și secundar general și 79 cadre didactice în învățământul extrașcolar. Angajați în sistemul educațional avem 16 tineri specialiști, dintre care 9 activează al treilea an, 7 activează al doilea an. În anul de studii 2022-2023 s-a angajat un singur specialist, dar este în concediu de îngrijire al copilului. Calificarea cadrelor didactice este următoarea: grad didactic superior – 19 persoane; grad didactic unu – 148 persoane; grad didactic doi – 408 persoane; fără grad didactic – 207.

Rezultatele examenelor de absolvire din sesiunea 2022 au confirmat calificarea și competența profesională a cadrelor didactice în organizarea calitativă a procesului educațional.

Astfel, la treapta liceală, rata promovabilității examenelor naționale de bacalaureat este de **89,86**, pe țară fiind **91,87**.

<i>Instituția</i>	<i>Total candidați</i>	<i>Candidați promovați</i>	<i>Candidați respinși</i>	<i>Rata promovabilității</i>	<i>Media pe anii de liceu</i>
IP LT Varnița	11	11	0	100	7,16
IP LT Mihai Eminescu or. Anenii Noi	50	49	1	98,0	7,9
IP LT Alexandr Pușkin or. Anenii Noi	39	36	3	92,3	7,8
Î LT Emil Nicula Mereni	18	16	2	88,88	7,96
Î LT Andrei Straistă or. Anenii Noi	79	67	12	84,81	7,85
IP LT Olimp Puhăceni	10	7	3	70,0	8,02

În sesiunea 2022 a examenelor de absolvire a gimnaziului avem o rată de promovabilitate de **99,87 %**, pe țară fiind **98,78**, astfel din 614 au promovat examenele 613 candidați.

Media pe discipline la examenele naționale de absolvire a gimnaziului în 2 sesiuni consecutiv este prezentată în tabelul de mai jos:

	<i>Matematică</i>		<i>Limba și literatura română</i>		<i>Limba și literatura rusă</i>		<i>Istoria românilor și universală</i>		<i>Limba și literatura română, alolingvi</i>	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Media raion	6,79	7,12	7,17	7,07	7,25	6,55	7,26	7,20	7,27	7,43
Media țară	7,11	7,18	7,27	7,16	7,48	7,04	7,16	7,25	7,28	7,06

Pe parcursul anului 2022 specialiștii DGECT - 44 activități de formare continuă: seminare, întruniri metodice, ateliere, mese rotunde, la care au participat toate cadrele didactice și manageriale. În acelaș context, menționăm 12 activități de formare a cadrelor didactice de sprijin și psihologilor școlari desfășurate de Serviciul de Asistență Psihopedagogică. Un suport considerabil în formarea cadrelor didactice și manageriale îl are Proiectul *Guvernanța democratică*, implementat al treilea an consecutiv în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare în Drepturile Copilului. Un parteneriat eficient avem stabilit cu Centrul Național Anticorupție, dovadă fiind activitățile de educație anticorupție desfășurate al treilea an consecutiv pentru angajații DGECT, manageri și președinții comitetelor părintești/asociații părintești. Cu succes se

implementează în instituțiile de învățământ, proiectele raionale: *Roboțelul Robi și prietenii lui, Datini și obiceiuri de iarnă, Ploaia de stele, Ploaia de steluțe, De la grădiniță la școală*. Elevii din gimnazii și licee cu succes participă la jocurile intelectuale organizate de CICDE și Asociația Jocurilor Intelectuale din Moldova.

Organizarea alimentației în instituții pe parcursul anului 2022: pe lângă cei 2996 elevi din învățământul primar, sunt alimentați gratuit 250 din 459 elevi din familii social-vulnerabil din sursele alocate de APL I: Primăria or. Anenii Noi (2 instituții), Primăria Mereni, Primăria Puhăceni, Primăria Chetrosu (2 instituții), Primăria Ciobanovca, Primăria Delacău, Primăria Geamăna, Primăria Maximovca, Primăria Speia, Primăria Țîntăreni; din contul părinților se alimentează elevi din clasele V-XII, din Î LT *Andrei Straistă* Anenii Noi, IP LT *Mihai Eminescu* Anenii Noi, Î LT *Ion Creangă* Hîrbovăț, Î LT *Emil Nicula* Mereni, IPG Cobusca Nouă.

Către școlile de circumscripție: IP LT *Mihai Eminescu* or. Anenii Noi, IP LT *Alexandr Pușkin* or. Anenii Noi, Î LT *Emil Nicula* Mereni, IPG Ciobanovca și IPG Zolotievca din localitățile arundate sunt transportați 575 elevi.

Dotarea instituțiilor de învățământ cu TIC este 100 %. Toate cadrele didactice au acces la tehnologii informaționale. Instituțiile țin în vizor continuarea dotării cu TIC, prin intermediul bugetelor locale și donațiile de la MEC.

În 14 instituții de învățământ activitățile extrașcolare se desfășoară în săli de festivități, ceea ce constituie 47 %, iar 11 instituții, 36 % din instituții desfășoară activitățile în săli adaptate (cantina fiind destinată și activităților extrașcolare), în 5 instituții (17 %) lipsește sală de festivități: IPG Botnărești, IPG Cobusca Veche, IPG Floreni, IPG Telița, IPG Speia, IPG Zolotievca, IPG-Gr. Merenii Noi.

În 2 instituții lipsesc sălile de sporturi: IPG Chirca, IPG Merenii Noi, iar în IPG Zolotievca și IPG Floreni o încăpere destinată studiilor (clasă) a fost adaptată în sală pentru sporturi. În IET Chirca lipsește blocul sanitar intern.

O preocupare importantă a managerilor și administrației DGECT este dezvoltarea și consolidarea infrastructurii instituțiilor de învățământ.

Astfel, la acest capitol menționăm că, în anul 2022, cu succes sa finalizat implementarea proiectului - Reforma învățământului în Moldova în IPLT *Mihai Eminescu* Anenii Noi.

În anul școlar 2021-2022, grație susținerii, prin alocări financiare, din partea Consiliului Raional Anenii Noi, instituțiile de învățământ din raion și-au dezvoltat infrastructura. S-a realizat reparația capitală a pardoselei în 3 clase în IP LT *Olimp* Puhăceni; construcția ministadionului de fotbal în IPLT *Olimp Puhăceni*, IPG *Anton Guzun* Bulboaca, IPG Zolotievca; reparația capitală a cantinei în IPG Ciobanovca; procurarea și instalarea pieselor de rezervă a arzătorului la Centrala termică a IPG *Anton Guzun* Bulboaca; reparația sistemului de canalizare și încălzire în IPG Roșcani; reparația capitală a galeriei în IPG Șerpeni; pavarea trotuarelor în IPG Ciobanovca; schimbarea geamurilor și ușilor din termopan în IPCE G-Gr *Luceafărul* Delacău.

Pentru pregătirea către anul de studii 2022-2023 s-au efectuat reparații curente în toate instituțiile de învățământ. Suma alocată în lucrările de reparație curentă este de: 737120 mii lei în școli și 997909 mii lei în grădinițe.

Reparațiile capitale, inclusiv proiecte sau desfășurate în 8 școli și 6 grădinițe. Suma alocată pentru reparațiile capitale este de 3022187 mii lei în școli și 5099749 mii lei în grădinițe.

Ca obiecte ale reparațiilor capitale în școli au fost:

- Schimbarea geamurilor – IPCEG-Gr *Lucaefărul* Delacău (sursa CR) ;
- Elaborarea proiectului tehnic pentru reparația acoperișului -IPG Speia (sursa CR și bugetul instituției);
- Reparația capitală a cantinei – IPG Șerpeni (sursă bugetul instituției) și IILT *Ion Creangă* Hîrbovăț (sursă Ambasada Japoniei și CR);
- Reparația capitală a sălii de sport – IPG-Gr Telița (sursă Biroul de integrare);
- Reparația sistemului de încălzire – IPG Roșcani (sursă APL I) ;
- Pavarea trotuarelor –II LT Andrei Straistă (sursă CR) ;
- Reparația blocului sanitar intern – IPG *Grigore Vieru* Chetrosu (sursă Rotati Club și APL I) și IPG Todirești (sursă APL I).

Ca obiecte ale reparațiilor capitale în grădinițe au fost:

- Reparația capitală a gardului –IET *Poana picilor* Floreni (sursa APL I) și IET *Spicușor* Cobusca Nouă ;
- Reparația capitală a spălătoriei – IET *Romanița* Varnița (proiect) ;
- Reparația capitală a acoperișului, fasadei și montarea bateriilor solare -IET *Zorenica* Ciobanovca (proiect) ;
- Reparația capitală a acoperișului, termoizolarea fasadei – IET *Prichindel* Chetrosu (proiect Satul european);
- Reparația capitală a sălii de festivități –IET *Andrieș* Puhăceni (sursă APL I)

Probleme majore ale sistemului educațional:

- Ø Lipsa cadrelor didactice (specialiști) la disciplinele: chimie, educație muzicală, limba engleză, fizică, informatică, limba și literatura română, educație plastică, limba franceză, istorie, educația fizică, geografie și conducători muzicali, educatori în instituțiile de educație timpurie
(Notă: Necesarul de cadre didactice în raion la învățământul preșcolar -19, învățământul primar -2; psihopedagogi -2; învățământul gimnazial-liceal-38);
- Ø Lipsa asistentului medical 6 școli și 6 grădinițe.
- Ø Lipsa serviciilor pentru copiii cu CES din grădinițele de copii;
- Ø Dotarea insuficientă a laboratoarelor de chimie, fizică, biologie, educație tehnologică, educație plastică, săli sportive cu mobilier standartizat, echipament tehnic de predare-învățare-evaluare;
- Ø Dezvoltarea și consolidarea infrastructurii instituțiilor de învățământ reeșind din problemele constatate:

<i>Nr d/o</i>	<i>Instituția</i>	<i>Probleme constatate</i>
1	IPLT <i>Mihai Eminescu</i> Anenii Noi	Reparația capitală a acoperișului blocului II; lipsa sălii de festivități

2	IPLT <i>Alexandr Pușkin</i> Anenii Noi	Pavarea curții interne; reparația blocurilor sanitare
3	ÎÎLT <i>Ion Creangă</i> Hîrbovăț	Reparația capitală a sistemului de încălzire. Reparația capitală a gardului (parțială); reparația capitală a veceului extern;
4	ÎÎLT <i>Emil Nicula</i> Mereni	Reparația capitală a sistemului de încălzire.
5	IPLT <i>Olimp</i> Puhăceni	Reparația capitală a sistemului de încălzire. Reparația acoperișului Schimbarea pardoselei în sălile de clasă
6	IPLT Varnița	Pavarea curții
7	IPG <i>Anton Guzun</i> Bulboaca	Reparația capitală a sălii de sprot, a sălii de festivități; Reparația capitală a sistemului de încălzire și construcția cazangeriei moderne.
8	IPG Botnărești	Reparația capitală a sălii de sport
9	IPG Cobusca Nouă	Reparația capitală a blocului alimentar
11	IPG <i>Gr. Vieru</i> Chetrosu	Reparația capitală a blocului alimentar
12	IPG Chirca	Lipsa sălii de sport; lipsa blocurilor sanitare interne; reparația capitală a acoperișului, fașadei și pavarea curții; cazanele învechite
13	IPCEG-Gr <i>Luceafărul</i> Delacău	Termoizolarea fașadei
14	IPG Floreni	Lipsa cantinei, a sălii de sport și de festivități; tehnica TIC învechită;
15	IPG Maximovca	Reparația sistemului de ventilație, a sistemului de canalizare; construcția gradului
16	IPG Speia	Chimbarea lenoleumului în clase; Reparația și dotarea cu echipament a blocului alimentar; reparația sistemului de încălzire; pavarea curții.
17	IPG Șerpeni	Echipament în cantină;
18	IPG-Gr Telița	Reparația veceului extern; pavajul curții.

Activitate metodică a **Direcției Cultură și Turism** s-a axat pe coordonarea cu activitatea instituțiilor de cultură din teritoriu caselor/căminelor de cultură, bibliotecilor și muzeelor în domeniile: promovării politicii de ocrotire, conservare și valorificare a patrimoniului cultural, dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă, controlul bibliografic local, evidența și protecția a patrimoniului muzeal, organizarea expozițiilor, completarea, restaurarea și conservarea patrimoniului.

Activitatea metodică a Bibliotecii Publice Raionale s-a axat pe coordonarea activității de formare profesională continuă pentru cele 36 de biblioteci publice din raion. Coordonarea metodică a oferit consultații în domeniul biblioteconomic, a oferit sprijin pentru completarea colecțiilor, a organizat întâlniri metodice cu bibliotecarii din raion, a contribuit la dezvoltarea abilităților și competențelor de utilizare a tehnologiilor informaționale, s-a asigurat o permanentă actualizare a cunoștințelor de specialitate prin seminare, training-uri și ateliere de pregătire profesională.

- Û Reuniuni metodologice organizate de Direcția Cultură și Turism Anenii Noi cu managerii instituțiilor de cultură din raion: - 8
- Û Participarea personalului Direcției Cultură și Turism Anenii Noi la cursurile de educație formală, seminare, ateliere de lucru - 8
- Û Reuniuni metodologice organizate de Biblioteca Publică Raională ca centrul metodologic - 11

Patrimoniul cultural al raionului a fost pus în valoare prin intermediul mijloacelor de informare în masă este un obiectiv prioritar a activității Direcției Cultură și Turism Anenii Noi, fiind mediatizată în măsura posibilităților, la posturile de radio și televiziune din republică: Moldova 1, Radio-Moldova, Radio SPUTNIK Moldova, Jurnal-TV, TVR România, TV Național, Tezaur Folk TV, Scăpărici TV, precum și în presa scrisă.

În perioada de raportare în scopul implimentării politicilor moderne de dezvoltare a culturii în raion, una din priorități este identificarea posibilelor parteneriate pentru creșterea ponderii sectorului cultural în societate, și asigurarea unui schimb de experiență eficient: activități realizate în colaborare cu Primăria or.Anenii Noi; Primăriile din raza raionului și alții.

Activitățile culturale de amploare tradiționale organizate cu suportul Partenerilor: Festivalul-concurs al cântecului pascal "Lumina Învierii lui Hristos", Festivalul-concurs Național de folclor "La Nistru, la Mărgioară" au fost posibil de realizat prin dezvoltarea activităților de parteneriat, care vor avea continuitate pe viitor.

***Activități organizate de Direcția Cultură și Turism în Parteneriat
(cele mai de amploare):***

- Û Ziua Victoriei, 09.05.2022, parteneri APL Anenii Noi
- Û Festivitatea consacrată Zilei Independenței RM, 27.08.2022, parteneri APL Anenii Noi
- Û Spectacolul teatrului de păpuși „Guguță” - „Hai la drum spre Phantarun”, 14.01.2022 în parteneriat cu IP Centrul de Creație a Elevilor „Ciocârlia”, or.Anenii Noi
- Û Ziua Copiilor, 01.06.2022, parteneriat cu IP Centrul de Creație a Elevilor „Ciocârlia”, or.Anenii Noi
- Û Ziua Profesorului, 04.10.2022, parteneriat cu IP Centrul de Creație a Elevilor „Ciocârlia”, or.Anenii Noi
- Û Miting solemn la bustul marelui poet Mihai Eminescu cu ocazia Zilei Naționale a Culturii, 15.01.2022 în parteneriat cu IP LT „Andrei Strastă”, or.Anenii Noi
- Û Festivalul–concurs „Constelația Artelor”, 16.04.2022 parteneri APL Varnița, Școala de Arte Varnița. Organizat în s. Varnița, la festival au participat 13 colective artistice.
- Û Concert caritabil „Caravana de Paști”, 21.04.2022, în parteneriat cu APL Calfa
- Û Festivalul concurs raional „Lumina Învierii lui Hristos ” ediția anului 2022 în parteneriat cu APL Hîrbovăț. Organizat la data de 26.04.2022 în s. Hîrbovăț, la festival au participat 36 colective artistice, inclusiv:

- 7 ansambluri Folclorice de copii cu un număr de 93 membri;
- 20 ansambluri Folclorice de maturi - în număr de 252 persoane;
- 3 coruri de copii cu 50 membri;
- 6 coruri bisericești în care au evoluat 62 persoane.

Totodată, în cadrul Festivalului menționat a fost organizată expoziția de Paști cu genericul **"Pentru tine, Doamne!"** unde au luat parte meșteri populari, producători hand made, expoziții a costumelor populare autentice din raion. Astfel la concurs au participat 28 persoane cu 15 expoziții.

În baza deciziei membrilor juriului s-au înregistrat următoarele rezultate:

Û Festivalul - concurs național de folclor: **„La Nistru la mărgioară”**, ediția – anului 2022 în parteneriat cu APL Speia. Organizat la 24.06.2022 în lunca Nistrului, s.Speia. La festival au participat 27 colective artistice, inclusiv din raionul Anenii Noi, cât și formații artistice din raioanele Ialoveni, Căușeni, Grigoriopol și or.Cahul. Festivalul și-a dat startul în centrul localității gazdă, unde colectivele artistice au defilat la parada portului popular prezentând valorile strămoșești prin costumul național. În centrul satului s-au prins într-o horă frumoasă a neamului. Pe scena Casei Raionale de Cultură au evoluat colectivele artistice, accentul fiind pus pe păstrarea și promovarea folclorului și a costumului popular autentic.

În cadrul Festivalului a fost organizată o expoziție de amploare, unde și-au demonstrat lucrările 69 meșteri populari, producători handmade din raionul nostru, din or.Chișinău, or.Cahul, or.Căușeni, raioanele Criuleni, Edineț, Dubăsari Û **Festivalul Republican al Etniilor "Unitate prin diversitate"**, 17.09.2022, or.Chișinău. Program artistic prezentat de ansamblurile folclorice din raion cu titlu Model: „Miorița” s.Țințăreni și "Legenda" s.Mereni.

Activitatea Direcției Cultură și Turism a fost axată pe buna organizare și desfășurare a evenimentelor culturale (cele mai de amploare evenimente):

- Û Festivitatea "Gala laureaților în domeniul culturii" ed.2022
- Û Concert festiv închinat Zilei Internaționale a Femeii: "Femeie tu vecie-nemuritoare carte", 01-10.03.2022, format online
- Û Expoziție - concurs a măștișoarelor hand-made cu genericul "Bine ai venit în prag, Măștișorul nostru drag!" 01-10.03.2022
- Û Concert cu prilejul Zilei Mondiale a angajaților din domeniul Culturii spectacolul de divertisment cu genericul „Oamenii de Cultură – semănători de frumos și lumină”.
- Û Sărbătoarea Națională "Limba noastră", 31 august 2022
- Û Festivalul Etniilor: „Unitate prin diversitate”, ediția - anului 2022.
- Û Festival –concurs: „TalentArt”, ediția 2022 cu sloganul: Urmează-ți visul!
- Û Festivalul raional al obiceiurilor și tradițiilor de iarnă "ACASĂ DE SĂRBĂTORI", 27 decembrie 2022

În cadrul Festivalului a fost organizate **expoziții**:

- expoziție a Centrului de meșteșugărit „Fantezie” CRC cu tematică „Magia iernii”;
- expoziție de desene a Centrului de creație „Collorela”;
- expoziție tematică de decorațiuni de anul nou „Feeria iernii”.

Probleme cu care se confruntă Direcția Cultură și Turism:

Permanentă legătură cu consumatorul de cultură, cu comunitatea din cadrul raionului Anenii Noi, este obiectivul prioritar pentru Direcția Generală Educație, Cultură și Turism.

1. Insuficiența personalului calificat;

Astfel din totalul de angajați în număr de 170 persoane, 47 constituie personal cu funcții de conducere, 97 specialiști și 26 personal auxiliar.

2. Nivelul de salarizare nu corespunde cu volumul de lucru și efortul depus pentru realizarea obiectivelor. Parțial sau total lipsește în unele localități salarizarea conducătorilor de colective artistice cu titlu "Model".

3. Buget restricționat pentru activitățile cultural-artistice.

4. Lipsa unui sistem de stimulare a specialiștilor din domeniul culturii.

5. Lipsa unui concept privind funcționarea domeniului culturii la nivel național și local.

6. Insuficiența proiectelor investiționale din surse externe pentru dezvoltarea domeniului cultural la nivel local.

7. Imperfecțiunea cadrului legislativ;

8. Insuficiența finanțării activităților culturale la nivel local

9. Lipsa unităților de transport care nu permite deplasarea specialiștilor la diverse manifestări cultural-artistice la nivel raional și republican .

10. Insuficiența bazei tehnico-materiale și a echipamentului de specialitate în instituțiile de cultură din teritoriu pentru oferirea serviciilor de calitate

11. Lipsa sistemelor inginerești și de încălzire în instituțiile de cultură din teritoriu.

12. Lipsa condițiilor de muncă adecvate (din 29 instituții culturale raionale se încălzesc integral – CRC Anenii Noi, Varnița și parțial 13 edificii Țânțăreni, Ciobanovca, Geamăna, Gura Bîcului, Hîrbovăț, Zolotievca, Mereni, Troița Nouă, Ruseni, Cobusca Veche, Puhăceni, Chetrosu, Chirca)

13. Lipsa conexiunii la rețeaua de internet.

Din 29 case de cultură doar 13 instituții dispun de conexiunea de internet (Ciobanovca, Delacău, Geamăna, Hîrbovăț, Mereni, Puhăceni, Troița Nouă, Țânțăreni, Varnița, Chirca, Floreni, Roșcani, Zolotievca).

14. Surse financiare insuficiente pentru achizițiile de carte, literatură de specialitate și procurarea exponatelor pentru organizarea expozițiilor din cadrul muzeelor din teritoriu.

15. Lipsa programelor de instruire și formare a specialiștilor în domeniul cultură.

Propuneri pentru perioada următoare de activitate:

1. Motivarea specialiștilor din domeniul cultural prin ajustarea cadrului legislativ privind sistemul de salarizare în sistemul bugetar în sensul majorării salariilor.

2. Colaborarea și cooperarea cu instituțiile de învățământ superior de specialitate în vederea atragerii tinerilor specialiști cu studii în domeniu ;

3. Organizarea de către Ministerul Culturii a cursurilor /programelor de recalificare și instruire a personalului din domeniu.

4. Dezvoltarea programelor ce prevăd vizite de studiu privind schimbul de experiență a specialiștilor la nivel raional, republican și transfrontalier;

5. Valorificarea integrală a surselor financiare aprobate în bugetele instituțiilor de cultură din raion.
6. Formarea unui mecanism permanent de alocare a surselor financiare economisite în anul precedent.
7. Crearea unui fond anual de susținere a domeniului culturii din raion din soldul disponibil în vederea dotării bazei tehnico-materiale (echipamente, instrumente, costume).
8. Identificarea și aplicarea la proiecte investiționale din surse externe în vederea asigurării bazei tehnico-materiale și desfășurării activităților culturale.
9. Ajustarea regulamentului –cadru de funcționare a instituțiilor de cultură (direcții/secții, case de cultură).
10. Ajustarea unei baze normative în vederea atestării formațiilor artistice de amatori.
11. Alocarea surselor financiare pentru procurarea unităților de transport.
12. Asigurarea de către APL a deplasării angajaților și colectivelor artistice din teritoriu la diverse manifestări cultural-artistice la nivel raional și republican.

OBIECTIVE pentru ANUL 2023

- Ø Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale;
- Ø Susținerea, coordonarea și stimularea întregului spectru de activități culturale din raionul Anenii Noi;
- Ø Dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii raionului Anenii Noi, atât pe plan intern, cât și pe plan național și internațional prin organizarea de manifestări culturale;
- Ø Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea creației populare și a meșteșugurilor tradiționale, pentru desfășurarea activităților culturale și de agrement;
- Ø Realizarea acțiunilor de conservare și dezvoltare a culturii și artei în teritoriu prin organizarea diverselor activități culturale: festivaluri, concursuri, acțiuni de conservare și valorificare a creațiilor populare, treceri în revistă ale formațiilor artistice de amatori, meșterilor populari;
- Ø Finanțarea activităților culturale și de promovare a valorilor culturale, în conformitate cu prioritățile stabilite și pe bază de proiecte;
- Ø Monitorizarea menținerii în bună stare a operelor și monumentelor de artă, cultură și istorie;
- Ø Realizarea de parteneriate în sistem public-privat cu instituții și organizații neguvernamentale;
- Ø Realizarea unui mediu informațional competitiv pentru utilizatorii bibliotecilor publice din raion;
- Ø Dezvoltarea și implementarea serviciilor electronice în biblioteci
- Ø Promovarea valorilor culturale locale ca parte componentă a patrimoniului cultural național;

Ø Biblioteca Modernă- Centru Comunitar, dezvoltarea și implementarea continuă a serviciilor noi de bibliotecă.

Ø Implementarea unei politici de formare continuă a personalului.

Disponibilitatea și succesul implementării obiectivelor propuse se datorează și potențialului cultural impunător al raionului Anenii Noi, pe teritoriul căruia activează 29 instituții de cultură, inclusiv: 3 - Centre de Cultură Multifuncționale, 11 - Case de Cultură și 15 - Cămine Culturale, 4 muzee, 4 centre meșteșugărești, 3 școli de artă, 27 colective artistice „Model” și 33 colective fără titlu ”Model”.

Tinerii, conform Legii nr.215/2016 cu privire la tineret, sunt persoanele care au o vârstă cuprinsă între 14-35 ani, astfel că în raion, conform datelor statistice, în anul 2021, s-a înregistrat un număr de circa 26823 tineri, dintre care 2537 tineri din mediul urban, iar 24286 tineri din mediul rural.

Pentru anul 2022, a fost aprobat un plan amplu de desfășurare a activităților în Sectorul de Tineret, acestea fiind încadrate în dezvoltarea obiectivelor propuse de către Serviciu în vederea dezvoltării multilaterale a segmentului de tineret și sport în raion.

Activitatea *Serviciului tineret și sport* a fost posibilă prin colaborarea fructuoasă cu Direcția Educație, IP Centrul de Creație al Elevilor „Ciocârlia”, Inspectoratul de Poliție, Centrul de Sănătate Anenii Noi, AO „Șansa” Varnița, CMDLI Anenii Noi, Centrele de Tineret din raion, CRT, RNCLT, IP Școala Sportivă, Asociația raională de fotbal și autoritățile publice locale de nivel I, etc.

I. Domeniul de tineret

La nivelul comunităților rurale s-a contituit **Consiliu Local al Tinerilor:** CLT Geamăna.

În baza Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret, s-au desfășurat activități cu privire la:

- I. Participarea Tinerilor:** Dezvoltarea și promovarea activităților de tineret și creșterea nivelului de implicare și activism civic al tinerilor din raion:
- „*Ramule-Neamule*” – concurs raional de creație defășurat în colaborare cu DE;
 - „*Pictură în piatră*” - concursul raional de creație, IP CCE ”Ciocârlia” ;
 - „*Casa de acasă*” - concurs raional de creație defășurat în colaborare cu IP CCE ”Ciocârlia”;
 - „*Mărțișorul creației*” - concurs raional de creație defășurat în colaborare cu IP CCE ”Ciocârlia”;

II. Servicii pentru Tineri. Contribuirea la formarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate:

- *Forumul raional al tinerilor din Anenii Noi* – masă rotundă unde a fost votată o rezoluție, înaintată ulterior Consiliului Raional Anenii Noi spre examinare;
- *Post Forumul* – înaintarea soluțiilor necesare pentru îmbunătățirea serviciilor pentru tineri – cu participarea specialiștilor din domeniul APL, Inspectoratului de Poliție, Centrul medicilor de familie, Învățăământ;

- *Cafeneaua publică* – dezbateri cu specialiștii pe teme specifice;
- *Realizarea Programului de Granturi pentru proiectele și programele de tineret* – asigurarea tinerilor privind dreptul acestora la participarea la dezvoltarea politică, economică, socială și culturală a comunității;
- *Campionatul Internațional la Box, ediția VI* – concursul sportivilor în domeniul sportiv – box;
- *Gala Tineretului – 2022* – premiera inițiativelor civice în rândul tinerilor din raion.

III. Consolidarea Sectorului de Tineret. Fortificarea capacităților, rolului și percepției publice a sectorului de tineret:

- Training de instruire privind crearea și consolidarea organizațiilor de tineret – atelier e lucru pentru instruirea a cca 25 de tineri;
- Dezvoltarea în comun cu Centrul de Tineret și filialele acestuia a gamei de servicii/programe pentru tineri
- Training de instruire a reprezentanților organizațiilor de tineret și grupurilor de inițiativă;
- Campanie de informare a tinerilor privind implicarea în procesul decizional.

În anul 2022 s-a implementat cu succes *programul de finanțare a proiectelor pentru tineret în raionul Anenii Noi*, în cadrul căruia au fost depuse 31 proiecte de către tineri, 5 dintre care au fost finanțate de către Consiliul raional Anenii Noi în valoare de 100 mii lei, altele 5 proiecte au fost finanțate de către Ministerul Educației și Cercetării prin intermediul Centrului Multifuncțional. La fel au fost finanțate încă 10 proiecte de către Fundația Est Europeană prin intermediul Asociației Obștești „Șansa”. Fiecare proiect a avut un buget de cca 20 mii lei, iar acțiunile prevăzute în acestea au fost realizate cu succes și raportate public într-o activitate de totalizare a Programului.

Conform regulamentului aprobat privind organizarea și desfășurarea *Galei Tineretului 2022*, în luna octombrie a fost demarat concursul, iar până la data limită de 28 noiembrie 2022 au fost depuse 23 de dosare de participare. Câștigătorii desemnați de către comisia de concurs, au fost premiați în cadrul evenimentului din 21 decembrie 2022, cu premii bănești/diplome.

În cadrul raionului activează *Consiliul Raional al Tinerilor din Anenii Noi*, constituit din 25 de tineri cu vârste cuprinse între 14-35 ani. Pe parcursul anului 2021 ei au participat la activitățile desfășurate de Serviciul din cadrul Consiliului, organizând independent, local, la CMLDI diverse activități de instruire, focusare, dezvoltare personală, agrement:

Leadership, quiz-uri muzicale, mese rotunde, jocuri intelectuale, zile tematice (Ziua Voluntarului, Prevenirea traficului de ființe umane, etc.);

În același timp, tinerii din raion, au beneficiat de mai multe instruirii, desfășurate la **IP Centrul Multifuncțional de Dezvoltare Locală Integrată Anenii Noi**, printre care:

- Ø Ghidare în carieră;

Ø Prevenirea traficului de ființe umane;

Sarcinile pentru anul 2023 pentru sectorul de tineret:

1. Elaborarea Strategiei raionale de tineret;
2. Organizarea și desfășurarea Școlii de primăvară „Hackaton”;
3. 20 de organizații de tineret și grupuri de inițiativă ale tinerilor să beneficieze de programelor de finanțare ale Consiliului raional Anenii Noi și MEC, privind implementarea proiectelor și programelor pentru tineri.
4. Sporirea numărului de tineri cu abilități economice, în special al celor din mediul rural și din grupurile cu oportunități reduse, în parteneriat cu MEC și ODIMM.

II. Domeniul Sportului.

În anul 2022, cele mai populare ramuri sportive practicate sunt: fotbal, volei, tenis de masă, lupte libere, șah. Calendarul raional al competițiilor a cuprins 10 domenii ale sportului, atât pentru maturi, cât și pentru tineri.

În perioada februarie-aprilie 2022, a fost desfășurat campionatul de iarnă la mini-fotbal între veterani, unde au participat 10 echipe, învingătoare fiind echipa de veterani din Anenii Noi. În aceeași perioadă s-a desfășurat campionatul de iarnă la mini-fotbal ”Serghei Rotari”, cu participarea a 20 de echipe, învingătoare fiind echipa Speranța, s.Roșcani.

Tot în această perioadă au fost desfășurate competiții raionale la șah (cu participarea a 16 persoane), tenis de masă (24 persoane), lupte libere (6 echipe) învingătoare fiind Geamăna, la care au participat atât maturi, cât și tineri și copii.

În luna octombrie s-a desfășurat Semifinala și Finala Cupei Președintelui la Fotbal, unde câștigătoare a devenit echipa de fotbal de la Clubul de Fotbal „Goleador” Bulboaca.

La 21 mai 2022, în satul Șerpeni, s-a desfășurat Spartachiada raională – activitate cultural-sportivă. La activitate au participat 17 sate cu ~ 600 sportivi la următoarele probe sportive: minifotbal, volei, stafeta, dame, tenis, otgon, cros, ridicarea greutății. Învingătorii au fost Mereni (I), (II), Puhăceni (III).

Sportivii din raion, pe parcursul anului 2021, au participat la competițiile republicane la box, judo, fotbal, iar 23 sportivi au devenit deținătorii locurilor premiate la competițiile republicane, la probe individuale și echipa CF „Agarista”, locul I, Cupa Moldovei.

La Campionatul mondial, s-au obținut 3 locuri I și un loc III. Echipa de fotbal feminin ”Agarista”, la fel ca în anul 2019-2021 a obținut titlul de campioana Moldovei și a devenit deținătoarea Cupei Moldovei la fotbal feminin.

Eforturile și rezultatele sportivilor au fost apreciate de către Consiliul raional prin mențiuni financiare/ cupe/ medalii/ diplome în cadrul activității raionale *Gala Sportului 2022*.

În anul 2022, cu susținerea financiară a Consiliului Raional, sunt în desfășurare lucrările de construcție a terenului artificial de fotbal pe teritoriul stadionului raional.

Deasemenea, în anul 2022, cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Giurgiu, a fost reparat și dotat un spațiu sportiv în orașul Anenii Noi.

Sarcinile pentru anul 2022 pentru sectorul de sport:

1. Realizarea acțiunilor sportive, conform planului de activitate aprobat.
2. Propagarea succeselor sportivilor din raion, obținute în cadrul competițiilor de diferite niveluri.
3. Sporirea numărului cetățenilor care practică sistematic cultura fizică și sportul.

Pe parcursul anului 2022 Direcția Asistență Socială, Protecție a Familiei sa acsat activitatea pentru executarea urmatoarelor obiective

1. Promovarea și implementarea politicii de protecție socială în domeniul asistenței sociale, protecției familiei și copilului și a altor categorii de persoane aflate în dificultate.
2. Crearea, menținerea și dezvoltarea serviciilor sociale primare, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar.
3. Organizarea activităților de socializare, culturale și de mobilizare a comunității privind incluziunea socială a persoanelor în situație de risc.
4. Facilitatea depășirii situației de dificultate cu care se confruntă familia/ persoana defavorizată,
5. Prevenirea excluziunii sociale și/sau instituționalizării membrilor familiei/ persoanei defavorizate.
6. Dezvoltarea profesională și formarea continuă a personalului angajat al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Anenii Noi.
7. Gestionarea crizei refugiaților

În anul 2022 bugetul Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei a constituit 14,1% din bugetul Consiliului Raional, reprezentând o creștere de 44,5 % față de cel din anul 2021 .

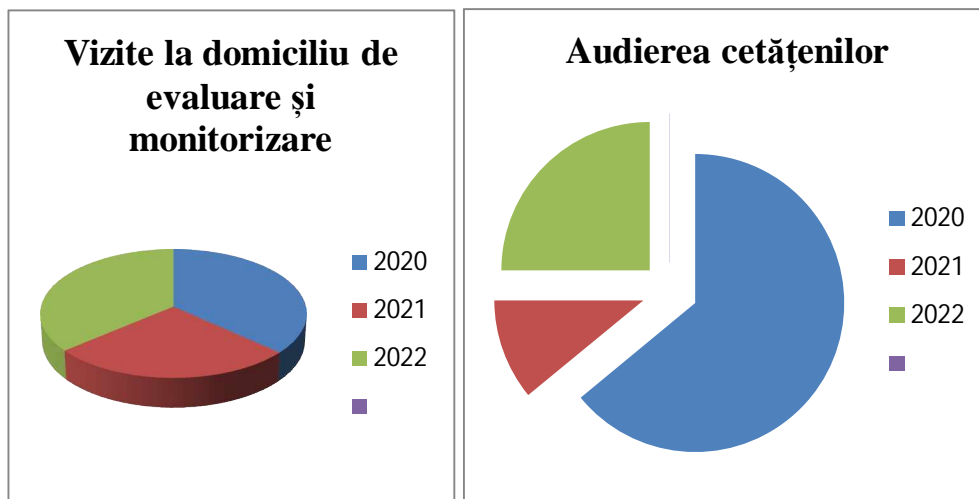
Cea mai mare pondere în cheltuielile totale o dețin cheltuielile de personal, urmate de cheltuielile pentru prestații sociale, bunuri și servicii.

<i>Nr.angajaților DGASPF</i>			<i>Bugetul DASPF</i>		
Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
214	294	330	26803,8	22521,5	32533,6

Audiența și consultarea cetățenilor

Pe parcursul anului de catre specialiștii din cadrul direcției

- sa acordat audiență și consultații la 9715 persoane.
- Răspunsuri la sesizări, faxograme, petiții și diferite demersuri - 275 persoane.

Activitatea personalului din domeniul asistentei sociale a fost focusata pe 2 directii: - prestatii sociale ; - servicii sociale

Prestatiile sociale

Serviciul social „Suport monetar adresat familiilor /persoanelor defavorizate

Pe parcursul anului de către Comisia pentru protecția persoanelor/ familiilor aflate în situație au fost desfășurate 4 ședințe în urma cărora au fost distribuit suport monetar din alocatiile Consiliului Raional persoanelor social - vulnerabile din 22 de primarii la **46 solicitanți** în suma totală **175000 lei** inclusiv :

- pensionari singuratici - 10 beneficiari în sumă de 33000 lei;
- persoane în etate cu vârsta trecută de 75 ani - 4 beneficiari în suma de 9000 lei
- pensionari pe limită de vârstă - 11 beneficiari în sumă de 39000 lei;
- persoane cu dizabilitate severă - 8 beneficiari în sumă de 35000 lei;
- persoane cu dizabilitate accentuată - 3 beneficiari în sumă de 9000 lei;
- persoane cu dizabilitate medie - 3 beneficiar în sumă de 11000 lei;
- familii cu copii cu dizabilități - 3 familie în sumă de 18000 lei;
- familii cu 3 și mai multi copii - 2 familie în sumă de 12000 lei;

Cuquantumul mediu de acordare a unui ajutor material fiind de 3804 lei.

Totodată, aducem la cunoștință, că Suportul monetar a fost utilizat pentru următoarele necesități:

- Procurarea masei lemnoase(lemne, cărbune, brichete),
- Procurarea medicamentelor,
- Procurarea produselor igienice,
- Procurarea produselor alimentare,
- Procurarea mărfurilor industriale,
- Achitarea în avans a serviciilor comunale,
- Reparația locuinței, etc.

Ajutoare materiale unice cu destinație specială din mijloacele financiare alocate de Consiliul Raionali au fost acordate la 1605 persoane în suma totală de 621000 lei:

- Ajutor participanților la conflictului armat de pe Nistru – 960 persoane (302700 lei);

- Ajutor invalizilor și participanților la războiului din Afganistan –165 persoane (82500 lei);
- Ajutor către data comemorării Catastrofei din Cernobîl – 37 persoane (18500 lei)
- Ziua internațională a persoanelor cu deficiențe de auz– 64 persoane(19200 lei)
- Ajutor către ziua internațională a orbilor – 282 persoane (85200 lei);
- Ziua mondială a Familiei-112900 lei inclusiv: 4 familii cu triplet–12000 lei, 86 familii cu 5 și mai mulți copii - 86900 lei, 7 familii asistenți parentali profesioniști- 14000 lei

Ajutorul social

Pe perioada 01.01.2022– 31.12.2022 au fost prelucrate 8262 de dosare de acordare a AS/APRA.

La 2570 de cereri au fost facute anchete de evaluare la domiciliu dintre care la 456 cereri a fost încetată plata.

Ajutor social pe anul 2022 a constituit 11083,4 mii lei.

Ajutor pentru perioada rece pe anul 2022 a constituit 17168,2 mii lei .

Asigurarea cu articole protetice ortopedice:

În total, la evidență pentru a fi asigurați cu articole protetice ortopedice sunt 1010 persoane în etate și cu dizabilități, dintre care 14 persoane au fost identificate pe parcursul anului.

Pe parcursul anului 2022 au fost asigurați cu articole protetice ortopedice 265 persoane:

- proteză – 8 persoane;
- încălțăminte –120 persoane;
- cărucioare – 14 persoane;
- premergătoare – 10 persoane.

Reabilitare sanatorială

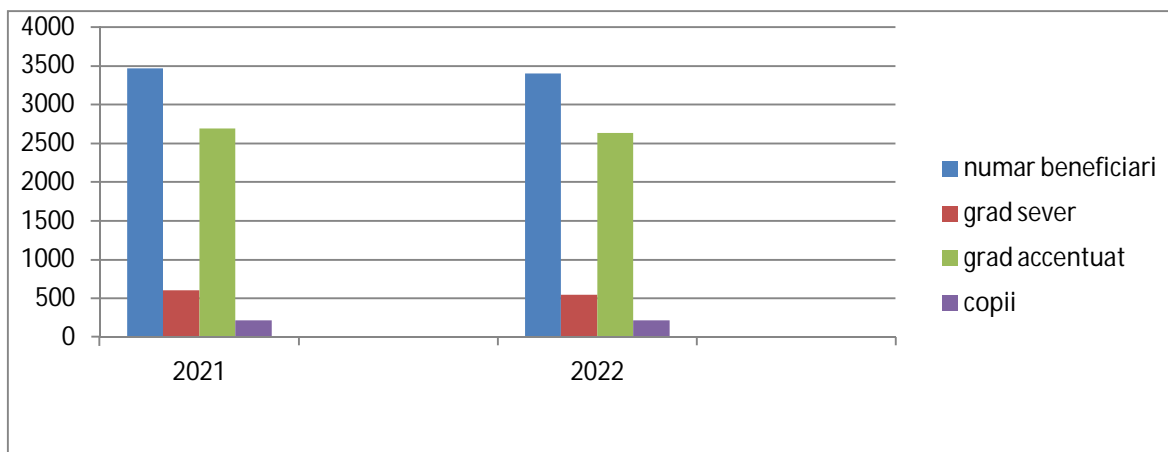
Pe parcursul acestei perioade au depus cereri pentru primirea biletelor de reabilitare sanatorială 275 persoane.

Au beneficiat 127 persoane: Centrul „Speranța”, Vadul lui Vodă - 127 persoane, inclusiv: 71 pensionari, 56 persoane cu dizabilități

Compensația pentru călătoria în transportul comun urban suburban și interurban

Sa alocat la 3402 de persoane cu dizabilitati in suma totala de 3931,8 mii lei inc

- persoanele cu dizabilitate severă – 544 persoane
- persoanele cu dizabilitate accentuată 2635 persoane
- persoanele cu dizabilitate medie 4 persoane
- copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 18 ani -219 persoane

Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii

Serviciul este oferit familiilor cu copii pentru a preveni și/sau a depăși situațiile de risc în vederea asigurării creșterii educației copilului în mediul familial și este prestat la nivel local în baza standartelor minime de calitate.

Pe parcursul anului 2022 au avut loc 6 ședințe ale Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate pentru acordarea ajutorului bănesc. În cadrul ședințelor au beneficiat de suport financiar 105 familii cu 294 copii, inclusiv 11 copii cu grad de dizabilitate în sumă de 780000 lei inc din bugetul raional 116,0 mii lei

sursele externe UNICEF -664,0 mii lei

Ajutorul a fost folosit pentru

- procurarea lemnului de foc
- procurarea alimentelor
- procurarea obiectelor de uz casnic
- procurarea caselor de locuit
- reparatia încăperilor și acoperișurilor .

Servicii sociale existente

- Ø Serviciul îngrijire sociala la domiciliu
- Ø Echipa mobila
- Ø Cantine sociale o. Anenii Noi s.Calfa
- Ø Casa comunitara Chirca
- Ø Centrul multifunctional de reabilitare Anenii Noi
- Ø Serviciul asistenta personala
- Ø Serviciul asistenta parentala profesionista
- Ø Azilul pentru persoane în etate și cu dizabilități
- Ø Serviciul Asistență Socială Comunitară
- Ø Centrul maternal și protecție a victimilor
- Ø Serviciul Respiro
- Ø Centrele de plasament temporar a refugiaților

■ **Serviciul de îngrijire socială la domiciliu** constă în prestarea unei game de servicii la domiciliu beneficiarilor pentru a spori gradul de independență a acestora și este cel mai răspândit serviciu persoanelor în vârstă solitari și cetățenilor inapți de muncă.

Beneficiarii de acest serviciu social sînt 303 persoane și sunt deserviți la domiciliu de către 48 lucrători sociali.

Dintre ei:

- persoane cu grad de dizabilitate sever- 21 persoane;
- grad de dizabilitate accentuat - 87 persoane;
- grad de dizabilitate mediu - 2 persoane;
- persoane vîrstnice- 193.

■ **Serviciul acordat de cantina socială-** În raion funcționează două cantine sociale în o. Anenii Noi și s. Calfa, care acordă servicii de alimentație 5 zile pe săptămână/un prînz cald zilnic la 20 persoane social vulnerabile din o. Anenii Noi și 10 persoane din localitatea Calfa. În perioada de raportare au beneficiat de acest serviciu 240 persoane, au fost asigurate cu hrană caldă la domiciliu 25 persoane țintuite la pat. Cheltuielile anuale pentru acordarea serviciului constituie 2603670 lei. Sursa de finanțare a serviciului este Fondul Local de Susținere Socială a Populației. Costul unui prînz constituie 35 lei.

Serviciul social "Asistență Personală" are ca scop de a oferi asistență și îngrijire copiilor și adulților cu dizabilități severe, în vederea favorizării independenței și integrării lor în societate (în domeniile: protecție socială, muncă, asistență medicală, instructiv-educativă, informațională, acces la infrastructură etc).

Impactul serviciului social „Asistență personală” se reflectă prin datele statistice privind numărul asistenților personali angajați în raport cu numărul de persoane solicitante de serviciu ce se regăsesc în lista în așteptare pentru serviciul social asistență personală. În acest context pentru perioada anului 2022 au fost înregistrate **50 cereri în așteptarea** serviciului de asistență personală.

Pe parcursul anului au fost angajați 33 persoane în funcția de asistenți personali (34 unit):

Potrivit calculelor gradul de solicitare a serviciului pentru anul 2022 este de 56,86 % în rest 43,10 % sunt în așteptarea serviciului social asistență personală. Serviciul este finanțat din 3 surse

- l Buget local - 108 unități
- l Fondul de susținere a populației - 55 unități
- l UNICEF - 24 unități

■ **Serviciul social "Echipa mobilă"**

Scopul Serviciului este îmbunătățirea calității vieții beneficiarului prin servicii de consiliere, recuperare și reabilitare psihosocială în vederea creșterii gradului de autonomie personală, prevenire a instituționalizării și incluziune socială.

Începând cu luna ianuarie 2022 și pînă la moment în Serviciul social „Echipa Mobilă” au fost înregistrate 27 cereri, cu privire la solicitarea serviciului. Din baza de date a persoanelor cu dizabilități din satele raionului au fost identificați 29 de potențiali beneficiari. În total beneficiari plasați în serviciu 25 persoane. Au fost realizate 772 de vizite în 18 localități, cu privire la prestarea serviciilor beneficiarului. Au fost realizate total 772 de intervenții dintre care: logoped -302 de intervenții, psihologul - 639 intervenții, asistent social - 185 și kinetoterapeutul - 570 de intervenții. S-au desfășurat 24 ședințe ale echipei

multidisciplinare de nivelul II pentru elaborarea planurilor individualizate de asistență pentru beneficiarii serviciului.

La moment, de serviciile Echipei mobile beneficiază 25 de beneficiari, 6 persoane sunt în lista de așteptare.

Totodată Serviciul social Echipa Mobilă are semnat un contract de colaborare cu voluntarii de la asociația "Ajutăm Împreună" din orașul Chișinău care a ajutat beneficiarii serviciului nostru cu : produse alimentare, pampersuri, cadouri pentru beneficiarii serviciului la sărbătorile de *Ziua Copilului, Noul An Școlar*, a oferit tehnică casnică, a compensat cheltuielile pentru tratament unor copii, a oferit suport material familiilor care copii au probleme de sanatate gravă, și multe alte lucruri frumoase au fost create împreună.

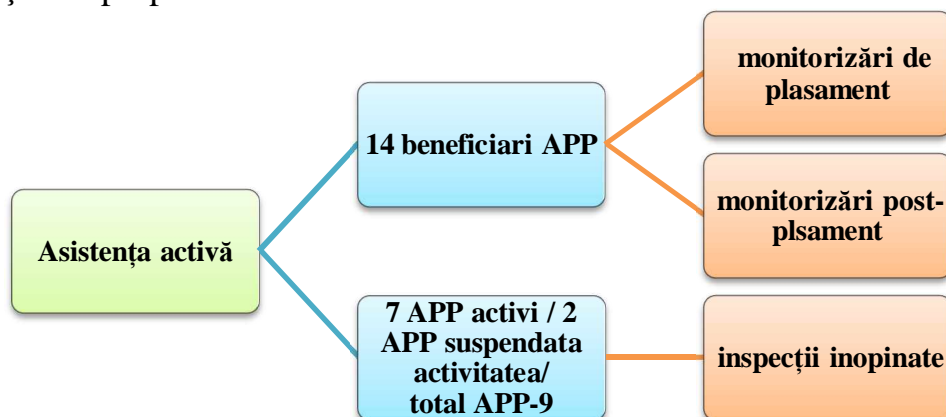
Serviciul APP Asistență Parentală Profesională

Serviciul este un serviciu specializat

Scopul Serviciului este de a oferi copilului îngrijire într-un mediu familial substitutiv pentru o perioadă determinată de timp.

Pe parcursul perioadei de raportare, de Serviciul APP au beneficiat 14 copii, cu vârstele cuprinse între 0 - 18 ani, din care 6 fete și 8 băiați

Din numărul total de beneficiari ai Serviciului, 3 copii au dizabilitate severă și 2 copii prezintă dizabilitate accentuată .

▣ Asistența socială comunitară

Activitatea Serviciului Comunitar de Asistență socială este foarte complexă:

Ø Audiența cetățenilor de către asistenții sociali comunitari - 11060 persoane

Ø Numărul de vizite în teritoriu-495

Ø Dosare active, deschise în anul de raportare – 845

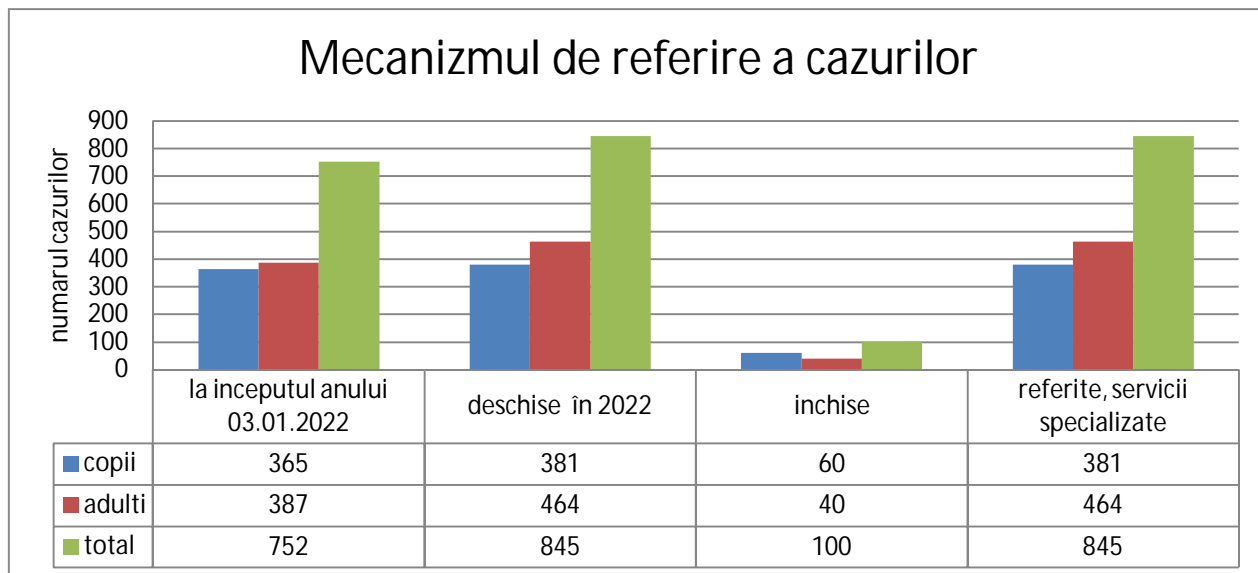
Ø Dosare de monitorizare – 350

Ø Dosare închise – 100

Ø Dosare referite către serviciile specializate – 35

Ø Dosare referite spre examinare către specialistii DASPF- 845

Prestarea serviciilor sociale primare se realizează conform procedurii managementului de caz, prin intermediul căreia asistentul social comunitar, evaluează nevoile beneficiarului și ale familiei lui în colaborare cu ei, coordonează, monitorizează, evaluează și susține beneficiarul de servicii sociale, care să răspundă acestor nevoi. Managementul de caz este metoda principală de lucru a asistentului social. Pentru beneficiarii serviciilor sociale primare asistentul social este manager de caz.

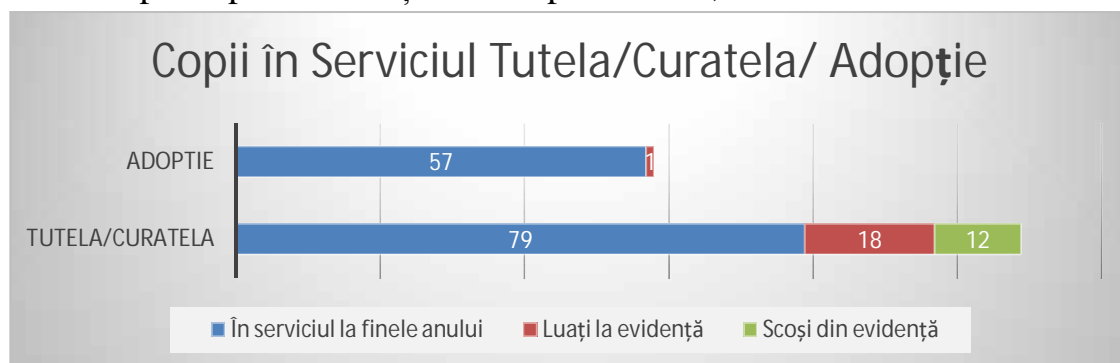
Protecția familiei și copilului aflat în dificultate

Conform Codului Familiei al Republicii Moldova Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei exercită funcția autorității tutelare teritoriale. Cea mai reușită formă de protecție al copiilor rămași fără tutelă părintiască este adopția și tutelă.

Serviciul tutelă/curatelă

În serviciul tutela/curatela pe parcursul în anul 2022 au fost luați la evidență 18 copii au fost scoși de la evidență în anul de gestiune 12 copii. La finele anului în Serviciul Tutela/Curatela și Adopție se afla 136 copii.

Suma alocata pe an pentru întreținerea copiilor 1877,5 mii lei.

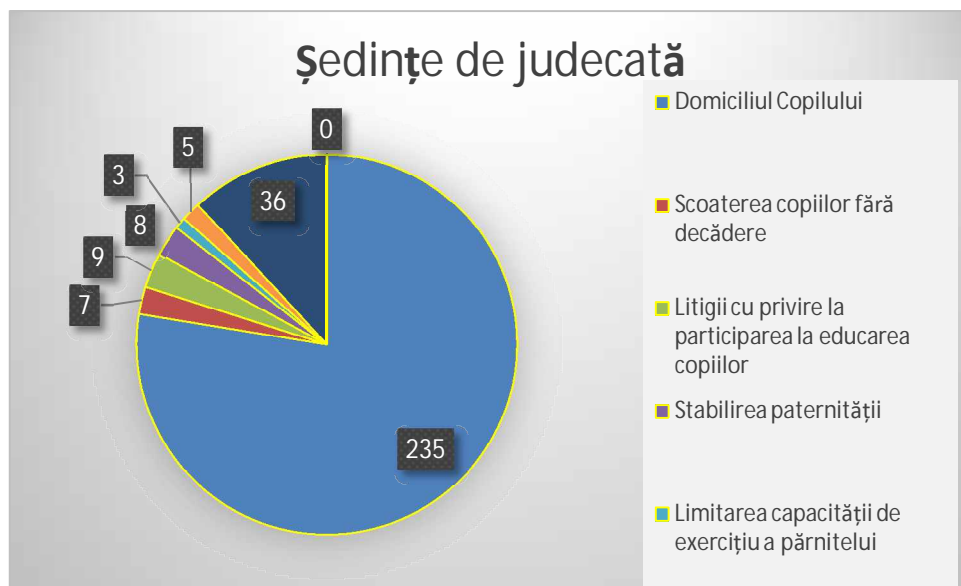
Indemnizația zilnică pentru copii

Pe parcursul anului 2022 au fost luați în evidență 25 de copii pentru a beneficia de indemnizație zilnică pentru copii, a fost sistată plata la 6 copii. În prezent de indemnizație beneficiază 65 copii în marimea 13 lei /zi.

Suma alocata pe an copilor 300,3 mii lei.

Reprezentarea organului tutelă/curatelă în organele de drept .

S-a participat la 303 ședințe de judecăți. S-au apărat drepturile copiilor ca reprezentant legal la 25 audieri a 12 minori în condiții speciale la Judecătoria Anenii Noi și Inspectoratul de Poliție.

Altă problemă stringentă sunt copiii rămași fără tutelă părintească în urma plecării părinților peste hotare, în prezent sunt în evidență 432 copii.

■ **Activitatea Centrului de reabilitare și integrare socială Anenii Noi**

Spectrul de servicii:

Servicii speciale: de reabilitare psihosocială pentru copiii aflați în situații de risc, incluziune socială pentru copii cu dizabilități, corecție logopedică, consultații speciale pentru familiile beneficiarilor, reabilitare psihosocială în scopul prevenirii abandonului la mame tinere, reabilitare multidisciplinară.

Servicii primare: plasament, asistență medicală, alimentație, aprovizionarea cu vestimentație, igienă personală, educație, școlarizare, petrecerea timpului

Pe parcursul anului 2022 au fost prestate servicii pentru

Ø Copii și tineri cu dizabilități	- 106 copii
Ø Copii în situație de risc	- 29 copii
Ø Copii în situație de risc cu dizabilități	- 2 copii
Ø serviciul de zi	- 25 copii

Centrul maternal și protecția victimilor

Pe parcursul anului în serviciu plasament temporar au fost – 39 beneficiari. Au beneficiat de serviciu plasament temporar 13 cupluri mamă - copii.

Cheltuelile suportate pentru acest serviciu au constituit 1113,4 mii lei.

Activitatea centrului este binevenită deoarece ajută cuplurile mamă-copil în depășirea situației de risc, (mame solitare, mame minore, mame fără loc de trai, mame cu probleme materiale, mame cu copii victime a violenței în familie) dezvoltă abilitățile parentale ale mamei și medierea relațiilor cu familia extinsă în vederea reintegrării în mediul socio-familial a acesteia. Serviciile sociale sunt acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

✓ **Serviciul „Casă comunitară Chirca”**

Scopul serviciului este îngrijirea permanentă, dezvoltarea aptitudinilor de autoservire și socializare a beneficiarilor în vederea asigurării acestora cu

un mod de viață pe cât este posibil apropiat de cel obișnuit comunității pentru a facilita creșterea capacității lor de a se (re)integra în familie și societate.

La moment în serviciu sunt plasați 6 persoane cu grad sever de dizabilitate, 4 baeti și 2 fete.

Cu ajutorul reprezentanților Asociației Keystone Moldova și reprezentanți ai organizației Keystone Human Services Internațional SUA s-a efectuat reparația capitală a clădirii și se monitorizează sanatatea beneficiarilor.

Azilul pentru persoane in etate și cu dizabilități

Presteaza servicii pentru 30 de beneficiari avind o capacitate de numai 25 persoane. În rîndul de asteptare la DASPF se numara 6 persoane.

Beneficiarii sunt îngrijiți, personalul este profesionist, dar condițiile de cazare necesitau îmbunătățire.

În luna IUNIE 2022 s-a început implimentarea Proiectului ”Îmbunătățirea calității serviciilor de plasament în cadrul Azilului Puhăceni în contextul pandemiei COVID -19” prin reparația capitală a clădirii, instruirea personalului, dotarea cu inventar finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Proiectului ”Servicii Sociale mai bune” printr-un parteneriat durabil dintre Societatea Civilă și Guvern, cofinanțat și implimentat de Fundația SOROS Moldova în parteneriat cu Asociația CHEISTON Moldova, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Alianța Organizațiilor pentru Persoanele cu dizabilități în sumă de 49,6 mii euro.

Un rezultat al proiectului și reorganizarea Azilului în Centrul raional de plasament pentru persoane vîrstnice și cu dizabilități. S-a aprobat un nou regulament și s-a înaintat cererea de acreditare ca prestator de servicii.

Serviciul Respiro

Scopul Serviciului este acordarea asistenței specializate timp de 24 de ore persoanelor cu dizabilități severe pe o perioadă de maximum 30 de zile pe an, timp în care familiile, rudele sau persoanele care le îngrijesc beneficiază de o perioadă de repaus. Au beneficiat de acest serviciu în a. 2022 - 12 familii.

🛠 Dezvoltarea, evaluarea competențelor profesionale

În conformitate cu respectarea standartelor profesionale STAS, planul de acțiuni al DASPF, planului de instruire al DASPF, planul de activitate al Serviciilor direcției, respectarea graficului ședințelor de supervizare de grup, supervizărilor individuale, anual se desfășoară evaluarea competențelor profesionale fundamentale al angajaților. Este o modalitate de a asigura și dezvolta competențele profesionale care contribuie la ridicarea calității serviciilor sociale prestate la nivel de comunitate de către angajații direcției. Oferă suport profesional în vederea realizării eficiente a responsabilităților stipulate în fișa de post, precum și asigurarea clarității în rolurile atribuite angajatului.

Colaborări și parteneriate.

Fiind conștienți de faptul că colaborarea intersectorială și parteneriatele cu organizațiile neguvernamentale naționale și internationale au un rol important în realizarea activității și implementarea obiectivelor propuse, DASPF Anenii Noi a menținut relațiile de colaborare cu instituțiile partenere și a stabilit noi parteneriate.

Ca și în anii precedenți Direcția a conlucrat cu primăriile din cadrul raionului, subdiviziunile Consiliului Raional, cu alte instituții de stat, cu autoritățile tutelare din alte localități ale republicii, cu organizații neguvernamentale naționale și internaționale.

- **Filiala Fundației CERİ-** ședință de lucru cu reprezentanții Fundației, ședință cu copii și părinți pentru identificarea potențialilor tineri pentru includere în programele de susținere oferite de CERİ. Ședință cu reprezentanți CERİ cu copiii referiți pentru susținere în programele Fundației „Conferința Chemarea de a fi părinte”, or. Chișinău, repartizarea cizmelor pentru 140 de copii din familii nevoiașe din raion, oferite de către Fundația Ceri.

Susținerea familiilor refugiate - **CCF Moldova**

Copiii din SAPP susținuți cu cadouri și daruri cu ocazia sărbătorilor de iarnă. Instruiri oferite de CCF Moldova.

Susținerea familiilor refugiate.

Pe parcursul anului de raportare am efectuat 125 vizite în teren împreună cu partenerii CCF Moldova cu scopul monitorizării familiilor în situație de risc cu copii din ss. Puhăceni, Delacău, Ciobanovca, Țîntăreni, Roșcani, Gura Bîcului, Bulboaca.

- **Federația Familiilor pentru Unificare și Pace în Lume din Moldova**

Conferința raională, Festivalul Familiilor Fericite, Protecția copiilor cu dizabilități - seminar cu ASC, AO Filiala din Moldova a asociațiilor „HelpAge Internațional”, „Acted”, „Mostenitorii”, Agenția ONU.

Gestionarea crizei refugiaților

De la începutul războiului din Ucraina pe teritoriul raionului Anenii Noi a fost înregistrat un flux de 2540 de refugiați. La moment în raion sunt cazați în familii 425 refugiați, inclusiv 170 copii.

Cel mai mare număr a fost înregistrat în localitățile Anenii Noi, Gura Bîcului, Floreni, Hirboveț.

Din primele zile de stabilire a refugiaților la apelul APL de nivelul I față de locuitorii satelor și diasporă, refugiații au fost susținuți cu produse alimentare și igienice, albituri, mașini de spălat rufe, plapume lemne pentru foc. În localitatea Hirboveț s-au plasat în magazinele din localitate câte o boxă unde locuitorii satului au donat produse de orice gen, necesare refugiaților. Respectiv, primele familii de refugiați ce au primit cazare în satele raionului, au primiți și hrăniți din sursele donate de populație. Pe parcurs, un alt ajutor de care au beneficiat persoanele refugiate au fost donațiile din partea ONG-urilor, Asociației „Motivație” din Moldova, Filiala Crucii Roșii Anenii-Noi cu susținerea Semilunii Roșii din Turcia, Inițiativa Pozitivă

- Clubul sportiv "Pantera Fight Club"

- Giovanni Politano Poligio

- S.A "Viorica Cosmetic"

- Clubul sportiv de fotbal "Anenii Noi 2020"

- Docente Scattoloni Antonio

- AO "CICD PHOENIX" împreună cu "Moldova World Childrens Fund", "GEM Global Empowerment Mission", "SMARTAID"

- Fundația "Constantin Mimi"
- Centrul Creștinilor "Filadelfia"
- Fondația "Misiunea de Caritate și Binefacere a persoanelor handicapate din RM din or.Strășeni
- Smokehouse
- Federația familiilor din RM

Ministerul Muncii și Protecției Sociale nu a rămas indiferent față de situația actuală a persoanelor refugiate au oferit familiilor de refugiați loturi de produse alimentare și nealimentare (Hîrbovet, Chetrosu, Anenii Noi)

În multe localități copiii refugiați au fost implicați în activitățile extrașcolare care activează pe lângă primării: cerc de creație, de desen , fotbal, jiu-do și alte activități culturale desfășurate la biblioteci și case de cultură

Întru susținerea populației din Ucraina pe teritoriul raionului au fost deschise și funcționează 3 Centre de plasament temporar pentru refugiați

1. Centrul școală –internat Bulboaca cu capacitatea de 38 locuri în care s-au găsit refugiu 315 persoane. La zi sunt cazate 32 persoane
2. Centrul de plasament de la Liceul teoretic „ Andrei Straistă ,” capacitatea de 38 locuri, a gazduit de la 02 martie până în prezent 245 persoane. La zi sunt cazate 24 persoane
3. Centrul de plasament din o. Anenii Noi str. Zoia Cosmodemianscaia 5/3 capacitatea de 30 locuri. La zi sunt cazate 22 persoane

Consiliul Raional pentru dotarea centrelor a alocat 53,6 mii lei sau procurat 3 mașini de spălat automat, 3 frigidere, o cabină de duș.

Pentru întreținerea centrelor Comisia Excepțională a RM din Fondul de intervenție al Guvernului a alocat de pentru a.2022 1157,2 mii lei .

S-au cheltuit efectiv din Fond 1006,6 mii lei

Inclusiv:

Retribuirea muncii	400,2 mii lei
Procurarea produselor alimentare	51,5 mii lei
Procurarea materialelor de uz gospodăresc -	7,2 mii lei
Procurarea altor materiale	2,9 mii lei
Servicii comunale	328,0 mii lei

Alimentația refugiaților din centre este organizată în forma de catering de 3 ori pe zi și începând cu 18 martie este finanțată de către AO filiala din Moldova a Organizației "Help Age Internațional". Cu titlu gratuit conform acordurilor de colaborare pentru refugiați s-au primit mărfuri de uz gospodăresc, pachete igienice , vaucere pentru procurarea produselor pentru familiile cu copii de la AO Keiston Moldova, AO Artmedia, depozitul MMPS, Asociația Creștină, Diaconia CCF Moldova .

La moment s-au încheiat acorduri de colaborare pentru a ajuta pe lângă familiile refugiate și familiile cu mulți copii din raion 50/50. Deja s-a primit un lot de produse de gospodărie, vaucere pentru produse.

Provocări/ Probleme cu care se confruntă direcția:

↗ fluxul mare de cadre, (48 %) din 100 % angajați, ceea ce duce la arderea profesională

• lipsa cadrelor

• volumul mare de lucru al unui asistent social comunitar

lipsa condițiilor de muncă /birou separat , telefon fix, xerox – (10 primării)

OBIECTIVE STRATEGICE PENTRU ANUL 2023

Direcția Asistență Socială Protecția Familiei Anenii Noi își propune următoarele

Obiective :

- Promovarea și implementarea politicii de protecție socială în domeniul asistenței sociale, protecției familiei și copilului și a altor categorii de persoane aflate în dificultate.
- Menținerea și dezvoltarea serviciilor sociale primare, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de susținere a funcționalității sociale a persoanei în mediul propriu de viață, familial și comunitar
- Consolidarea capacităților profesionale a angajaților

Domeniul medicină

Activitatea Asistenței Medicale Primare

CS Anenii Noi pe anul 2022.

În raionul Anenii Noi Asistența Medicală Primară e prestată de 9 IMSP CS autonome și un CS privat.

Centrul de Sănătate Anenii Noi, format din: 1) *Secție Medicină de Familie; Laborator, Farmacia bugetara, Centrul de Sănătate Prietenos a Tinerilor(se ocupă cu măsurile de profilaxie, și prevenție primară pentru părinți, tineri cu accent pe grupele de adolescenți în stare de vulnerabilitate și de risc în special pentru tinerii din mediu rural); Centrul Comunitar de Sănătate Mintala (care oferă persoanelor cu problem de sănătate mintală asistență medical consultativă,de evaluare, prevenire și depistare precoce, reabilitare psihologică).*Subdiviziunile CS-1, OMF-5 și OS-8

2) Centrul de Sănătate Țințareni; 3) Centrul de Sănătate Speia; 4) Centrul de Sănătate Hîrbovăț; 5) Centrul de Sănătate Mereni; 6) Centrul de Sănătate Floreni; 7) Centrul de Sănătate Roșcani; 8) Centrul de Sănătate Varnița; 9) Centrul de Sănătate Bulboaca; Centrul de Sănătate Privat „Medeferend” -P Ruseni.

Activitatea Instituțiilor Medico Sanitare Primare din raionul Anenii Noi în anii de referință a fost îndreptată spre realizarea principalelor obiective: *Organizarea și acordarea asistenței medicale calitative populației cu sporirea accesibilității și calității serviciilor primare de sănătate și gradului de satisfacție a pacienților, cu accent pe profilaxie, crearea condițiilor favorabile de activitate a lucrătorilor medicali, gestionarea eficientă a resurselor financiare, conlucrarea cu Administrația Publică Locală și cu toate structurile sistemului de sănătate subordonate.*

In anul 2020 CS Anenii Noi a fost Acreditat pe un termen de 5 ani.

Obiectivele:

- Ameliorarea continuă a calității serviciilor medicale prestate populației și menținerea la nivel satisfăcător a indicatorilor principali a sănătății publice.
- Elaborarea politicilor în continuare privind includerea populației neasigurate în AOAM.
- Reorientarea asistenței medicale primare de la politica de tratament la politica de promovare a modului sănătos de viață și profilaxia bolilor.
- Sporirea responsabilității și monitorizarea permanentă a situației ce ține de calitatea serviciilor medicale prestate populației
- Asigurarea managementului resurselor umane prin utilizarea rațională a cadrelor existente.
- Modernizarea și renovarea continuă a bazei tehnico-materiale a Instituției și dotarea ei cu tehnologii medicale avansate.
- Implementarea prevederilor Ordinului MSMPS nr. 1497 din 14.12.2018 "Cu privire la aprobarea Politicii de securitate a datelor cu caracter personal în cadrul SIA" și a Ordinului MSMPS nr. 1499 din 14.12.2018 "Cu privire la utilizarea SIA AMP în cadrul Prestatorilor de servicii medicale din RM," care prestează servicii medicale de asistență medicală primară precum și asistență medicală specializată de ambulator.

În anul 2022 CS Anenii Noi a participat în Proiect ‘**’Viața Sănătoasă’**’.

- **Obiectivul general** al proiectului a fost de a contribui la îmbunătățirea stării de sănătate și a bunăstării populației, în special în mediul rural, prin reducerea poverii bolilor netransmisibile.(Diabet Zaharat, Hipertensiunea arterială) .

-**Rezultatul proiectului** este ca **Populația să are acces la îngrijiri integrate de calitate, inclusiv la servicii extinse pentru BNT**. Îmbunătățirea capacității și a calității diagnosticării, tratamentului și managementului BNT la nivel de AMP, precum și reorganizarea serviciilor de sănătate la nivel de AMP în îngrijiri integrate pentru a asigura continuitatea îngrijirilor oferite pacienților cu boli cronice și a consolida capacitățile serviciilor de prevenire, activitatea interdisciplinară și colaborarea cu comunitatea și instituțiile non-guvernamentale.

-**Rezumatul executiv:** Activitățile realizate din cadrul proiectului a contribuit la consolidarea capacităților a 52 de specialiști din cadrul CSP Anenii Noi, CS Anenii Noi, CS Mereni și CS Varnița. Pentru realizarea a celor 11 acțiuni în comunitate , descrise mai jos , a fost îmbunătățită colaborarea intersectorială dintre CSP, CS, APL, Direcția de învățământ și Direcția asistența socială. A fost implementată Campania de informare și promovarea modului sănătos de viață prin distribuirea a 5914 de pliante și broșuri, ce a acoperit 30,28% de populația adultă din localitățile țintă. Pe parcursul implementării proiectului 683 de oameni au beneficiat de măsurarea TA, glucozei în sânge și indicilor masei corporale gratuit. La 239 de oameni din grupul de risc (95,6% din grupul țintă) , datorită desfășurării a 8 instruirii, a fost sporit gradul de cunoștințe privind factorii de risc

HTA cu 20% (pe baza evaluarii rezultatelor primite după chestionarea participanților) și a îmbunătățit abilitățile de măsurarea a TA. Au fost școlarizați și posedă cunoștințe privind riscuri de complicații a TA 297 de pacienți (118% din grupul țintă), care au fost instruiți în urma desfășurării a 9 instruirii de către medici de familie și asistenți medicali din cadrul Școlii pacienților cu HTA.

Tratament balneosanatorial:

Anual se tratează în Centrele de Recuperare și Reabilitare Medicală copii cu probleme de sanatate si dizabilitati : in an. 2022 au beneficiat tratament balneo-sanatorial Ceadâr- Lunga – 34 copii. Centrul de recuperare Pentru copii or. Chishinau str. Grenoble 147 au trecut recuperare 28 de copii.

Analiza de lucru pe anul 2022-2021-2020 CS Anenii Noi

I. Indicele demografice

Situația demografică în Republica Moldova pe 12 luni ale anului 2022,remarcă devieri semnificative pentru unii indicatori, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Conform stării demografice la finele anului -2022 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -29676, din ei maturi -24154, inclusiv copii - 0-17 ani -5522. Populatie in 2022 cu -804 pacienti in crestere comparativ cu anul 2021.

Conform stării demografice la finele anului -2021 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -28872, din ei maturi -23413, inclusiv copii - 0-17 ani -5459 mai multa populatie in 2021 cu -1313 comparativ cu anul 2020.

Conform stării demografice la finele anului -2020 la CS Anenii Noi a fost înregistrată populație în număr de -27559, din ei maturi -22386, inclusiv copii - 0-17 ani - 5173 mai multa populatie cu -1110 comparativ cu anul 2019.

Natalitatea pe CS Anenii Noi anii 2022-2021- 2020

În CS Anenii Noi în anul 2022 s-au născut -184 copii -indicele fiind - 6,2‰. mai mic cu 1,4‰ comparativ anul 2021

În CS Anenii Noi în anul 2021 s-au născut -220 copii -indicele fiind - 7,6 ‰.

În CS Anenii Noi în anul 2020 s-au născut -212 copii -indicele fiind - 7,7‰.

Mortalitatea pe CS Anenii Noi anii 2022-2021- 2020

Au decedat total în anul 2022 pe CS Anenii -287 - indicele fiind -9,7‰/ mai mic cu 4,3‰ comparativ anul 2021

Au decedat total în anul 2021 pe CS Anenii -403 - indicele fiind -14,0‰/

Au decedat total în anul 2020 pe CS Anenii -339 - indicele fiind -12,3‰/

_Mortalitatea infantilă pe CS Anenii Noi anii 2022-2021-2020

Anul 2022 pe CS Anenii Noi nu au decedat pînă la 1an -0 copii ce constituie -0‰
Anul 2021 pe CS Anenii Noi nu au decedat pînă la 1an -0 copii ce constituie -0‰
Anul 2020 pe CS Anenii Noi nu au decedat pînă la 1an -0 copii ce constituie -0‰

Natalitatea la 1000 locuitori pe CS Anenii Noi anul 2022-2021-2020

în anul 2022 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -6,2‰
mai mic cu 1,4‰ comparativ anul 2021

în anul 2021 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -7,6 ‰

în anul 2020 indicele natalității pe CS Anenii Noi indicele natalității -7,7 ‰

Mortalitatea generală pe CS Anenii Noi anul 2022-2021-2020 în cifre absolute -‰

Se evidențiază o creștere a pensionarilor decedați în 2022 cu -0,7% comparativ cu anul 2021 și o descreștere a deceselor în vîrsta aptă de muncă în 2022 cu -1,1% comparativ cu anul 2021. La copii o creștere cu -0,3 % în anul 2021 comparativ cu anul 2020.

După locul decesului - la domiciliu CS Anenii Noi anul 2022-2021-2020

Pe anul 2022 La domiciliu - pe CS Anenii Noi au decedat total -287 din ele la domiciliu - 165 ce constituie -57,5%

Pe anul 2021 La domiciliu - pe CS Anenii Noi au decedat total -403 din ele la domiciliu - 199 ce constituie -49,4%

Pe anul 2020 La domiciliu - pe CS Anenii Noi au decedat total -339 din ele la domiciliu - 231 ce constituie -68,1%

Se observă o creștere semnificativa a deceselor la domiciliu pe anul 2022 cu -8,1% comparativ cu anul 2021

După locul decesului -în staționar CS Anenii Noi anul 2022-2021-2020

Pe CS Anenii Noi în staționar în 2022-au decedat 109 -din total -287 decese ce constituie -37,9%

Pe CS Anenii Noi în staționar în 2021-au decedat 189 -din total -403 decese ce constituie -46,9%

Pe CS Anenii Noi în staționar în 2020-au decedat 93 -din total -339 decese ce constituie -27,4%

Se observă o descreștere semnificativa a deceselor în staționar cu -9,0% comparativ cu anul 2021.

După locul decesului în alt loc CS Anenii Noi anul 2022-2021-2020

Pe anul 2022 în alt loc au decedat -113 din total -287 decese ce constituie -4,5%

Pe anul 2021 în alt loc au decedat -15 din total -403 decese ce constituie -3,7%

Pe anul 2020 în alt loc au decedat -15 din total -339 decese ce constituie -4,4%

Se observă o creștere în anul 2022 a deceselor în alt loc cu -0,8 % comparativ cu anul 2021.

Mortalitatea în vîrsta aptă de muncă după principalele cauze de deces anul 2022-2021-2020

În anul 2022 în vîrsta aptă de muncă au decedat - 54 persoane din total -287—ce constituie -18,8%

În anul 2021 în vîrsta aptă de muncă au decedat - 80 persoane din total -403—ce constituie -19,9%

În anul 2020 în vîrsta aptă de muncă au decedat - 69 persoane din total -339—ce constituie 20,4%

În anul 2022 se observă o creștere ne semnificativă a deceselor în vîrsta aptă de muncă la maladiile aparatului cardiovascular cu -1,5% , comparativ cu anul 2021,.O creștere ne semnificativa la aparatul digestiv cu-0,4% comparativ cu anul 2021, O descreștere semnificativa la traume și otrăviri cu- 5,1% în anul 2022. O descreștere la maladiile aparatului respirator-cu -7,5 %.

De asemenea în anul trecut se observă o creștere semnificativă cu -15,9% a deceselor la domiciliu în vîrsta aptă de muncă a maladiilor cardiovasculare, la infarct miocardic o descreștere cu -6,0% comparativ cu anul 2021. si o descreștere la aparatul digestiv cu-0,4 % în 2022, o creștere la traume și otrăviri o descreștere cu-9,1% , la aparatul respirator descreștere cu -11,1% comparativ cu anul 2021

Probleme de sănătate

- Ø Nivel de morbiditate înaltă a populației prin boli cronice: boli cardiovasculare, tumori, boli ale aparatului digestiv, tuberculoza.
- Ø Nivelul scăzut al speranței de viață.
- Ø Nivel de mortalitate înalt a populației.
- Ø Atitudine modestă a populației față de propria sănătate.
- Ø Consum excesiv de alcool, tabagism răspândit.

VIII.Acțiuni de implementare a obiectivelor

Pentru realizarea scopului și obiectivelor menționate IMSP CS are următoarele atribuții:

1) planificarea serviciilor medicale primare în conformitate cu prioritățile și necesitățile populației localităților deservite;

- 2) prestarea serviciilor medicale primare în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală în conformitate cu contractele încheiate cu Compania Națională de Asigurări în Medicină și cu actele normative în vigoare;
- 3) prestarea serviciilor medicale în cadrul asigurărilor medicale facultative în conformitate cu clauzele contractuale și prevederile legale;
- 4) realizarea măsurilor de profilaxie, de tratament al bolilor și a măsurilor de supraveghere și reabilitare a pacienților în condiții de ambulator și la domiciliu, în conformitate cu normele stabilite;
- 5) asigurarea echității și liberei alegeri a medicului de familie;
- 6) promovarea parteneriatului public - privat în special în domeniul îngrijirilor comunitare și la domiciliu;
- 7) organizarea măsurilor de mobilizare a comunității în susținerea modului sănătos de viață și diminuarea acțiunii factorilor de risc;
- 8) prestarea de servicii medicale contra plată, în baza actelor normative în vigoare;
- 9) procurarea echipamentului, medicamentelor și consumabilelor necesare pentru prestarea serviciilor medicale, precum și a altor bunuri necesare pentru activitatea sa, cu respectarea procedurilor legale de achiziții și prevederilor prezentului Regulament;
- 10) organizarea asistenței cu medicamente și consumabile a populației, în conformitate cu actele normative în vigoare;
- 11) darea în locațiune a bunurilor și încăperilor, trecerea la cheltuieli a mijloacelor fixe și vânzarea mijloacelor fixe neutilizate în activitatea IMSP CS, cu acordul Fondatorului;
- 12) implementarea tehnologiilor moderne orientate spre asigurarea securității pacientului și calității serviciilor medicale (utilizarea standardelor, ghidurilor de tratament și protocoalelor clinice aprobate etc);
- 13) colectarea datelor, crearea și asigurarea gestionării eficiente a bazelor de date privind serviciile medicale prestate și prezentarea în modul și termenul stabilit a rapoartelor și informațiilor despre activitatea Centrului de Sănătate;
- 14) monitorizarea indicatorilor principali de sănătate;
- 15) organizarea și participarea la conferințe tematice în domeniile de activitate;
- 16) efectuarea altor activități permise de legislația în vigoare

IMSP Spitalul Raional Anenii Noi

IMSP Spitalul Raional Anenii Noi, fiind unica instituție medicală din raion, care prestează asistență medicală specializată de ambulator și spitalicească. Instituția activează cu un număr de 380,0 unități aprobate, retribuite în baza contractului încheiat anual cu CNAM și din contul prestării serviciilor contra plată. Ponderea în structura organizatorică a personalului se reflectă astfel: 19,4 %

medici, 37,2 % personal medical mediu, 29,0 % infirmieri, 14,3 % alt personal. Factorul uman este considerat ca fiind esențial în activitatea desfășurată de către Spitalul Raional, astfel, efectiv pe total și pe categorii, resursele umane pot fi structurate după cum urmează: total personal – 293, inclusiv 57 - medici, 109 - personal medical mediu, 85 - infirmieri, 42 - alt personal. Analiza asigurării instituției cu personal calificat denotă faptul, că medicii încadrați în activitatea spitalului dețin categorie în proporție de medici 46 %, asistenții medicali – 76 %. În concluzie, dat fiind faptul, că asigurarea cu resurse umane definește potențialul economic al instituției, acoperirea cu personal este o problemă prioritară a echipei manageriale la care se întâlnesc dificultăți: 42.0 % medici care activează sânt de vârsta pensionară. La moment sunt necesari 9 medici specialiști. Menționăm, că pe parcursul anului 2022 au fost angajați : 6 medici, 11 asistente medicale, personal inferior și de gospodărie 13 persoane. Elaborarea și fundamentarea business-planului instituției pentru anul 2022 au fost realizate, urmare a unei analize a resurselor posibile și a cheltuielilor necesare, reflectate în oferta Spitalului Raional pentru contractarea instituției din FAOAM, volumul serviciilor medicale cu plată planificate, darea în locațiune a spațiilor temporar libere, etc. Principala țintă a echipei manageriale, pe parcursul a patru ani consecutivi, rămâne a fi îmbunătățirea calității serviciilor medicale prestate populației în condiții de creștere a eficienței furnizării acestora. Unul dintre pașii necesari oricărui proces de îmbunătățire a calității serviciilor de sănătate în raport cu cost-eficiență este calcularea costurilor serviciilor spitalicești, pornind de la urmărirea fluxului de pacienți în spital, care însumează toate resursele folosite pe durata spitalizării. În acest context, am intervenit în repetate rânduri către CNAM și Ministerul Sănătății al RM în vederea ajustării tarifelor și criteriilor de contractare. Utilizarea resurselor materiale și bănești a fost efectuată oportun și în conformitate cu stricta necesitate, or rezultatele activității economice au fost analizate periodic la ședințele Consiliul administrativ ale instituției. Veniturile și cheltuielile efective ale instituției pentru anul 2022 se încadrează în limitele devizului de venituri și cheltuieli precizat și provin din următoarele surse, valoric, structura acestora este reprezentată în tabelul nr.1.

Tabelul nr.1 Structura veniturilor planificate și acumulate(mii lei)

	<i>Venituri Realizat 2021</i>	<i>%</i>	<i>Venituri Realizat Anul 2022</i>	<i>%</i>
Fondurile CNAM	55458,2	82,6	60412.4	85.2
Servicii contra plată	5102,3	9,1	5450,60	7,6
Alocațiile Fondatorului	1612,6	2,3	663,8	0,6
Ajutor umanitar (cu excepția utilajului)	511,6	0,7	548,3	0,4
Medicamente centralizate MS	1815,2	2,6	4364,3	6,2
Alte surse	2593,6	3,7	5,1	0
Total	67093,5	100	70891.1	100

Datele prezintă indicatori de rezultat la data de 31.12.2021 și 31.12.2022

Analizând indicatorii de rezultat prezentați în tabel, atestăm că cea mai semnificativă majorare s-a înregistrat la veniturile acumulate din fondurile CNAM, ceea ce este relevant, dat fiind faptul, că în structura bugetului suma veniturilor acumulate din FAOAM constituie circa 85,2 %. Pentru anul 2022, Contractul semnat cu modificările prin 7 acorduri adiționale, cu o majorare comparativ cu anul precedent, mijloace, care, preponderant, au fost direcționate la creșterea salarială a angajaților instituției și majorarea tarifelor la surse energetice. Datele referitoare la contractare sunt prezentate în raport cu cele necesare în tabelul nr.2.

Tabelul nr.2 Contractul de acordare a asistenței medicale în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală (mii lei)

	2021	2022	Diferența +,-
Asistența medicală spitalicească	42614.0	45751,3	+3137,3
Asistența medicală specializată de ambulator	12703.8	14661,1	+1957,3
Total pe instituție	55317.8	60412,4	+5094,6

Pe parcursul anului 2022 în condiții de staționar au fost tratați 7280 pacienți asigurați, 302 pacienți contra plată care constituie 4 %, inclusiv 55 pacienți refugiați din Ucraina. În secție obstetrică și ginecologie au fost asistate 193 nașteri.

Contractul de acordare a asistenței medicale încheiat cu CNAM pentru a 2022 a fost realizat cu supraindeplinire pe caz tratat. Fluxul pacienților asigurați denota faptul, că instituția este solicitată în prestarea serviciilor medicale și cazurile tratate sunt complexe și costisitoare. Cheltuielile efective suportate de instituție în perioadă de referință au fost înregistrate în sumă de 65864 mii lei (tabelul nr.3).

Tabelul nr.3 Realizarea devizului de cheltuieli pentru anul 2021 și anul 2022 (mii lei)

	<i>Cheltuieli realizat 2021</i>	<i>%</i>	<i>Cheltuieli realizat Anul 2022</i>	<i>%</i>
Remunerarea muncii	38071,0	59,5	39716.2	60.4
Contribuții de asigurări sociale	9137,4	14,3	9531.8	14.5
Produse alimentare	1447,6	2,2	2003	3.0
Medicamente	6899,5	10,8	5609.3	8,5
Cheltuieli de regie	2270,7	3,5	3926.4	5.9
Alte cheltuieli	6197,0	9,7	5077.3	7.7
Total	64023,2	100	65864.0	100

Urmare a analizei indicatorilor principali ai devizului de venituri și cheltuieli, constatăm că, Fondului de remunerare a muncii personalului constituie 60,4 % din cheltuieli totale. Raportat la numărul total al persoanelor fizice, salariul mediu lunar al angajaților instituției a fost 11762.62 lei la o persoană fizică.

Transparența achizițiilor de medicamente, parafarmacie, reagenți, etc., este determinată de încheierea unor contracte cu furnizorii selectați care cuprind cele mai avantajoase oferte.

Aprovizionată de tot spectrul de medicamente necesare procesului curativ al pacienților spitalizați, în asemenea situație, farmacia influențează direct componenta calitativă a serviciilor medicale prestate, pentru tratamentul unui pacient cu medicamente, instituția a cheltuit 68.13 lei. Analogic, pentru alimentația unui pacient spitalizat blocul alimentar a consumat zilnic 30.14 lei, asigurând sortimentul de produse alimentare permise pacienților conform dietelor recomandate de medici, actualizat și modificat cu 01.08.2022, prin diversificarea alimentelor și bucatelor preparate .

În Unitatea Primiri de Urgență s-au adresat total - 9931 pacienți, din care 8508 persoane asigurate – 85.6,0 % și 1423 – neasigurate - 14.4 %. Din total adresări - 7582 (76.3 %) au fost internați.

Persoanelor refugiate a fost acordată asistența medicală spitalicească - 56, asistența medicală de ambulator - 85 UPU (secția internare) - 47.

Din serviciile paraclinice: - în secția fizioterapie și chinetoterapie s-au tratat – total 5606 pacienți, cărora au fost efectuate 98651 de ședințe – cu media – 18 ședințe la un pacient;

- în secția de radiodiagnostic au fost desfășurate – 29202 de investigații digitale, din ele la persoane asigurate - 28706 investigații (98.3 %);

- în laboratorul clinic diagnostic sau desfășurat – 331990 de analize de laborator.

Inclusiv executarea pe IMSP CS din raion conform contractelor încheiate este următoare: CS Anenii Noi - 674, CS Speia - 612, CS Bulboaca - 564, CS Roșcani - 387, CS Țîntăreni - 1600, CS Mereni - 150, CS Floreni- 3, CS Hîrbovăț - 847, CS Varnița - 23229.

În anul 2022 către instituție a fost depusă oferta pentru contractarea serviciilor de înaltă performanță (investigații de laborator) cu CNAM (anexa nr.4 și nr.5) conform Normelor metodologice privind aplicarea Programului Unic al Asigurărilor obligatorii de asistență medicală, care a fost aprobată, ulterior contractată cu CNAM din 01.06.2022 în valoare de 165.2 mii lei, executate deplin. Astfel din 2149 de analize executate - 2091 au fost efectuate la persoane asigurate și 58 neasigurate, inclusiv executarea pe IMSP CS din raion după cum urmează: CS Anenii Noi - 380, CS Țîntăreni - 110, CS Mereni - 47, CS Hîrbovăț - 150, CS Varnița - 853 ; Secția Consultativă (specialist de profil) - 609.

Pacienții beneficiază de recoltarea probelor biologice (fiind executate 9 tipuri de analize) la Centre de Sănătate și Oficii Medicilor de Familie din teritoriu, fiind asigurați cu transportarea probelor prelevate și cu consumabile de către IMSP SR Anenii Noi, astfel evitând deplasările către secția consultativă sau instituții republicane.

De menționat, că analizele de înaltă performanță sunt efectuate datorită dotării laboratorului efectuat de către Fondator cu aparataj de ultima generație.

În instituțiile republicane s-au îndreptat 21884 pacienți pentru investigații costisitoare, la consultații - 5066 și 1738 pentru spitalizări, ce indică la sporirea accesibilității pacienților din raion pentru acordarea asistenței medicale de înaltă performanță la toate nivelele.

Din sursele Fondatorului, pe parcursul anului 2022 a fost efectuată reparația capitală a salii nr 2 cab rentghen în suma de 200.00 mii lei, au fost alocate 160.0

mii lei pentru servicii medicale prestate persoanelor social vulnerabile și boschetari, 80.0 mii lei servicii medicale prestate recruților. Din sursele proprii pe parcursul anului s-a efectuat reparația curentă a scărilor (3 întrări în blocul curativ), reparația curentă a întrării la blocul principal, reparația curentă secției reabilitare medicală și medicină fizică în suma de 113,9 mii lei. A fost procurate 2 mașini de spălat în suma de 146,0 mii lei, plita electrică pentru blocul alimentar în suma de 34,0 mii lei, lenjerie de pat în suma de 109,0 mii lei, poartă pentru acces de rezerve lângă blocul patomorfologic în suma de 8,5 mii lei, mobilă pentru laborator 90,0 mii lei, utilaj medical pentru secția reabilitare medicală și medicină fizică 2 aparate ultrasunet, 1 aparat pentru electroforeză și 1 aparat pentru magnetoterapie în suma de 57,0 mii lei, a fost procurat un analizator biochimic automat pentru laboratorul de urgență în sumă de 132.0 lei, au fost dotate cu aparate de aer condiționat secția chirurgie la etajul 5 al blocului curativ pentru îmbunătățirea condițiilor de spitalizare a pacienților. A fost modernizată și asigurată cu tehnică de calcul secțiile și interconexiunea acestora la soft 1C, pentru evidenta medicamentelor la zi în sumă de 145.7 mii lei.

S-a efectuat studii de fezabilitate pentru lucrări de proiectare instalării băterilor solare la acoperișul blocului secției consultative în suma de 41,0 mii lei.

A fost instalat și dat în exploatare ascensorul de 400 kg, destinat transportării pacienților și anagajaților în blocul curative, în valoare de 636.0 mii lei.

Indicatorii principali de activitate vor fi discutați în perioada următoare la ședința Consiliului Sănătate Publică, și în secțiile și subdiviziunile instituției.

Sarcinile pentru a.2023

1. Efectuarea lucrărilor de proiectare "Alimentarea cu gaze naturale a Spitalului raional Anenii Noi Centrala termică", pentru participarea în proiectul cu Agenția pentru Eficiența Energetică etapa II, cu finansare de către Agenție – Consiliul Raional Anenii Noi (ca Fondator) în suma de 146.5 mii lei.
2. Crearea unui circuit informațional viabil funcțional pe parcursul anului
3. Reamplasarea secției de reanimare la et.III a blocului curativ "A" întru ajustarea funcționării secției, la actele normative în vigoare.
4. Reparația capitală acoperișului blocului spălătorie și fostul blocului COVID-19.
5. Îmbunătățirea căilor de acces secția boli contagioase;
6. Achiziționarea :
 - Laparoscop, prin participarea la Proiectul investițional finanțat de CNAM;
 - 2 ascensoare pentru Spitalul raional cu capacitatea de 1000 kg, prin participarea la Proiectul transfrontalier finanțat de Consiliul Județean Vaslui România și Consiliul Raional Anenii Noi;
 - instalației radiologice digitală cu suportul Consiliului Raional și Consiliul Județean Arad România.
7. Monitorizarea activității Consiliului Calității prin activitatea "Comisiei Bioetică, "Grupul de lucru pentru împlimentarea Protocoalelor Clinice, Instituționale", "Grupul de lucru pentru elaborarea procedurilor operaționale", "Comitetul de supravegherea infecțiilor nozocomiale", "Comitetul Formularului Farmacoterapeutic", "Comisiilor pentru analiza cazurilor de mortalitate maternă și infantilă", "Comisiei de examinarea a cazurilor de deces prin TC a

copiilor și persoanelor apte de muncă” cu reacționarea și înlăturarea neconformităților depistate. Monitorizarea activității ”Grupului de Audit Medical intern” cu întocmirea planurilor de înlăturare a neajunsurilor cu indicarea termenilor, persoanelor responsabile și supravegherii îndeplinirii măsurilor planificate. Supravegherea permanentă a îndeplinirii indicatorilor de performanță a instituției, elaborate de MSMPS și îndeplinirea indicatorilor de performanță a lucrătorilor medicali din instituție, în cadrul ședințelor lunare a Comisiei de evaluare și Comisiei de validare a performanțelor profesionale în muncă.

Analizând activitatea *Secției Situații Excepționale Anenii Noi* în domeniul prevenției și intervenției, la incendii s-au produs și au fost luate la evidență 48 de cazuri de incendii, (52 – anul 2021) ceea ce reprezintă cu 4 cazuri mai puțin. În urma intervenției gărzilor de serviciu la aceste incendii au fost salvate bunuri materiale în sumă de 12238000 lei (11584000 lei în anul 2021, + 654000 lei) ale cetățenilor și agenților economici cu diferită formă de proprietate. În rezultatul acestor incendii au decedat 2 persoane cu 2 mai mult decât în anul 2021.

Au fost cauzate pagube materiale în valoare de 2220766 lei (1141595 lei în anul 2021 +1079171 lei mai mult decât pe parcursul aceleiași perioadă a anului 2021). Serviciul prevenție a SSE Anenii Noi până în prezent au examinat 48 de cazuri de incendii, materialele cărora au fost expediate spre cercetare de mai departe în adresa Inspectoratului de poliție Anenii Noi.

Efectuând o analiză asupra cauzelor producerii incendiilor pe parcursul anului 2022 s-a stabilit că cele mai frecvente cauze ale generării incendiilor sunt:

- imprudența în timpul fumatului - 10 cazuri;
- incendiere intenționată –4 cazuri;
- scurtcircuit – 7 cazuri;
- scurt circuit a firelor electrice a transportului auto – 5 cazuri;
- alte cauze de imprudența cu focul- 9 cazuri;
- încălcarea regulilor împotriva incendiilor la exploatarea aparatelor electrice de uz casnic - 1 cazuri;
- construcția greșită, defecte ale sobelor sobei și canalelor de evacuare a fumului – 6 cazuri;
- jocul copiilor cu focul - 2 caz;
- alte cauze - 2 caz.
- autoinflamare – 1 caz.

În anul 2022 sau desfășurat 22 ședințe a CSE și CESP (2 ordinare și 20 extraordinare), 6 aplicații în domeniul PC în primărie.

Au fost desfășurate în total 823 de lecții de instruire și instructaje în domeniul prevenirii SE, SU, incendii, numărul total de persoane/elevi/copii instruite constituie 19866.

În anul de referință, conform datelor parvenite din teritoriu, s-a reușit să fie plasați în câmpul muncii 340 persoane. La evidența la *Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă* în căutarea unui loc de muncă s-au aflat 1643 persoane.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale are misiunea de a realiza politicile statului întru garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin asigurarea prestării serviciilor de asigurări sociale și deservirii populației din raion. Pe parcursul anului 2022 de **specialiștii CTAS** s-au realizat următoarele procese:

- Deservirea cetățenilor – 18000 persoane;
- Acordate ajutoare de decese – 805;
- Eliberarea certificatelor conform solicitărilor – 7356;
- Recepționarea și transmiterea spre prelucrare în BO – 4235 seturi de documente;
- Pensii stabilite -2351
- Pensii reexamine-815
- Indemnizatii pentru incapacitate temporara de munca stabilite-11909
- Compensatii si ajutoare materiale unice stabilite-68
- Bilete de tratament eliberate-175
- Examine petiții – 15, însă toate au fost neîntemeiate;
- Eliberate extrase din cont persoanelor asigurate – 606;
- Prelucrate interpelării parvenite de la instituțiile competente din țările CSI și din partea stîngă a Nistrului – 4698;
- Înregistrați plătitori de contribuții la bugetul de asigurări sociale de stat – 217